

جمهوری اسلامی ایران
وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی

برنامه آموزشی دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته سلامت و رفاه اجتماعی

(مشخصات کلی، برنامه، سرفصل دروس و نحوه ارزشیابی)

مصوب هفتاد و سومین جلسه شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی

مورخ ۱۳۹۸/۴/۲۳

بسمه تعالی

برنامه آموزشی دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته سلامت و رفاه اجتماعی

رشته: سلامت و رفاه اجتماعی

دوره: کارشناسی ارشد ناپیوسته

دبیرخانه تخصصی: دبیرخانه شورای آموزش علوم پایه پزشکی، بهداشت و تخصصی

شورای عالی برنامه‌ریزی علوم پزشکی در هفتاد و سومین جلسه مورخ ۹۸/۴/۲۳ بر اساس طرح دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته سلامت و رفاه اجتماعی که به تأیید دبیرخانه شورای آموزش علوم پایه پزشکی، بهداشت و تخصصی رسیده است، برنامه آموزشی این دوره را در پنج فصل (مشخصات کلی، برنامه، سرفصل دروس، استانداردها و ارزشیابی برنامه) بشرح پیوست تصویب کرد و مقرر می‌دارد:

۱- برنامه آموزشی دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته سلامت و رفاه اجتماعی از تاریخ ابلاغ برای کلیه دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی کشور که مشخصات زیر را دارند لازم الاجرا است.

الف- دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی که زیر نظر وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی اداره می‌شوند.

ب- موسساتی که با اجازه رسمی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و براساس قوانین، تأسیس می‌شوند و بنابراین تابع مصوبات شورای عالی برنامه‌ریزی علوم پزشکی می‌باشند.

ج- مؤسسات آموزش عالی دیگر که مطابق قوانین خاص تشکیل می‌شوند و باید تابع ضوابط دانشگاهی جمهوری اسلامی ایران باشند.

۲- از تاریخ ابلاغ این برنامه کلیه دوره‌های آموزشی و برنامه‌های مشابه مؤسسات در زمینه دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته سلامت و رفاه اجتماعی در همه دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی مذکور در ماده ۱ منسوخ می‌شوند و دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی یاد شده مطابق مقررات می‌توانند این دوره را دایر و برنامه جدید را اجرا نمایند.

۳- مشخصات کلی، برنامه درسی، سرفصل دروس، استانداردها و ارزشیابی برنامه دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته سلامت و رفاه اجتماعی در پنج فصل جهت اجرا ابلاغ می‌شود.

رای صادره در هفتاد و سومین جلسه شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی مورخ ۱۳۹۸/۴/۲۳ در مورد

برنامه آموزشی دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته سلامت و رفاه اجتماعی

۱- برنامه آموزشی دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته سلامت و رفاه اجتماعی با اکثریت آراء به تصویب رسید.

۲- برنامه آموزشی دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته سلامت و رفاه اجتماعی از تاریخ ابلاغ قابل اجرا است.

مورد تأیید است

دکتر سید حسن امامی رضوی
دبیر شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی

مورد تأیید است

دکتر معصومه جرجانی
دبیر شورای آموزش علوم پایه پزشکی،
بهداشت و تخصصی

مورد تأیید است

دکتر باقر لاریجانی

معاون آموزشی

و دبیر شورای آموزش پزشکی و تخصصی

رای صادره در هفتاد و سومین جلسه شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی مورخ ۹۸/۴/۲۳ در مورد
برنامه آموزشی دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته سلامت و رفاه اجتماعی صحیح است و به مورد اجرا
گذاشته شود.

دکتر سعید نمکی
وزیر بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و
رئیس شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی

اسامی اعضای کمیته بازنگری برنامه آموزشی رشته سلامت و رفاه اجتماعی
در مقطع کارشناسی ارشد ناپیوسته

علوم بهزیستی و توانبخشی	آقای دکتر حسن رفیعی
علوم بهزیستی و توانبخشی	خانم دکتر مریم شریفیان ثانی
علوم بهزیستی و توانبخشی	خانم دکتر آمنه ستاره فروزان
علوم بهزیستی و توانبخشی	خانم دکتر حمیرا سجادی
علوم بهزیستی و توانبخشی	آقای دکتر علی چابک
علوم بهزیستی و توانبخشی	آقای دکتر فرهاد تصرتی نژاد
علوم بهزیستی و توانبخشی	آقای دکتر مهدی باسحا
علوم بهزیستی و توانبخشی	آقای دکتر حسین محقق کمال

همکاران دبیرخانه شورای آموزش علوم پایه پزشکی، بهداشت و تخصصی

علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی تهران	خانم دکتر شهلا خسروی
علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی تهران	خانم دکتر فرحناز خواجه نصیری
علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی ایران	خانم دکتر معصومه خیرخواه
کارشناس دبیرخانه شورای آموزش علوم پایه پزشکی، بهداشت و تخصصی	خانم دکتر مهرانداخت نکاوند
کارشناس دبیرخانه شورای آموزش علوم پایه پزشکی، بهداشت و تخصصی	خانم لیدا طیبی

همکاران دبیرخانه شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی

معاون دبیرخانه شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی	آقای دکتر سیدعبدالرضا مرتضوی طباطبایی
کارشناس مسئول دبیرخانه شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی	خانم راحله دانش نیا
کارشناس دبیرخانه شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی	خانم زهره قربانیان

لیست اعضا و مدعوین حاضر در دویست و سیزدهمین
جلسه شورای معین شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی مورخ ۱۳۹۸/۲/۸

حاضرین:

- خانم دکتر هستی ثنائی شعار (نماینده معاونت بهداشت)
- خانم دکتر الهام حبیبی (نماینده معاونت تحقیقات و فناوری)
- آقای دکتر فرهاد ادهمی مقدم (به نمایندگی از معاون علوم پزشکی دانشگاه آزاد اسلامی)
- آقای دکتر غلامرضا اصغری
- آقای دکتر اسماعیل ایدنی
- آقای دکتر حسن بهبودی
- آقای دکتر مهدی تهرانی دوست
- آقای دکتر محمد جلیلی
- آقای دکتر جمشید حاجتی
- آقای دکتر سیدعلی حسینی
- آقای دکتر آبتین حیدرزاده
- آقای دکتر سیدمنصور رضوی
- آقای دکتر علیرضا سلیمی (نماینده سازمان نظام پزشکی)
- آقای دکتر طیب قدیمی (نماینده معاونت درمان)
- آقای دکتر فریدون نوحی
- آقای دکتر سیدحسن امامی رضوی

مدعوین:

- خانم دکتر حمیرا سجادی
- آقای دکتر حسین محقق کمال
- آقای دکتر مهدی باسحا
- آقای دکتر حسن رفیعی
- آقای دکتر محمد کمالی
- آقای دکتر سیدعبدالرضا مرتضوی طباطبایی

لیست حاضرین شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی در زمان تصویب برنامه آموزشی
رشته سلامت و رفاه اجتماعی در مقطع کارشناسی ارشد ناپیوسته

حاضرین:

- آقای دکتر باقر لاریجانی
- آقای دکتر علیرضا رئیسی
- آقای دکتر رضا ملک زاده
- خانم دکتر مریم حضرتی
- خانم دکتر معصومه جرجانی
- خانم دکتر مرضیه نجومی
- آقای دکتر حسین رستگار (نماینده سازمان غذا و دارو)
- آقای دکتر فرهاد ادهمی مقدم (به نمایندگی از معاون علوم پزشکی دانشگاه آزاد اسلامی)
- آقای دکتر ناصر استاد
- آقای دکتر حمید اکبری
- آقای دکتر غلامرضا اصغری
- آقای دکتر اسماعیل ایدنی
- آقای دکتر علی بیداری
- آقای دکتر حسن بهبودی
- آقای دکتر مهدی تهرانی دوست
- آقای دکتر محمدتقی جغتایی
- آقای دکتر سیدعلی حسینی
- آقای دکتر آبتین حیدرزاده
- آقای دکتر غلامرضا خاتمی نیا
- آقای دکتر سیدمنصور رضوی
- آقای دکتر محمدرضا صبری
- آقای دکتر سیدامیرمحسن ضیائی
- آقای دکتر خیراله غلامی
- آقای دکتر اکبر فتوحی
- آقای دکتر حسین کشاورز
- آقای دکتر عباس منزوی
- آقای دکتر عظیم میرزازاده
- آقای دکتر فریدون نوحی
- آقای دکتر بهزاد هوشمند
- آقای دکتر سیدحسین امامی رضوی
- آقای دکتر سیدعبدالرضا مرتضوی طباطبایی

فصل اول
برنامه آموزشی رشته سلامت و رفاه اجتماعی
در مقطع کارشناسی ارشد ناپیوسته

مقدمه:

بررسی نظریه‌های رفاه اجتماعی و بومی سازی آنها به همراه توجه به نیازهای جامعه در حوزه سلامت و رفاه اجتماعی، یکی از دغدغه‌های اصلی گروه آموزشی مدیریت رفاه اجتماعی بوده است. از این روی و با توجه به تغییر فضای اجتماعی، نیازهای رفاهی و تغییرات اساسی در مسائل و مشکلات و نیاز به سیاست‌گذاری‌های به هنگام در حوزه سلامت و رفاه اجتماعی، بازنگری برنامه درسی این رشته ضروری به نظر می‌رسد.

کمیته تدوین و بازنگری شامل اعضای هیات علمی گروه آموزشی مدیریت رفاه اجتماعی به همراه اساتید مدعو (شامل اعضای بورد توانبخشی اجتماعی، سایر اعضای هیات علمی از دانشگاه‌های مختلف) در حوزه‌های مرتبط با سلامت و رفاه اجتماعی می‌باشند. مراحل انجام بازنگری به طور خلاصه شامل این موارد بود: ۱- مطالعه مروری وضعیت کوریکولوم‌ها در دانشگاه‌های مرتبط داخل و دانشگاه‌های معتبر جهان ۲- ارزیابی کوریکولوم فعلی بر اساس نظر ذینفعان (اساتید، دانشجویان و فارغ‌التحصیلان، مدیران اجرایی و متخصصین حوزه سلامت و رفاه اجتماعی) از طریق نظر سنجی و پیمایش ۳- تدوین کوریکولوم پیشنهادی مبتنی بر نیاز ذینفعان و نیازهای آینده صورت گرفت.

Health and Social Welfare

عنوان رشته به فارسی و انگلیسی:

سلامت و رفاه اجتماعی

مقطع تحصیلی:

کارشناسی ارشد ناپیوسته

تعریف رشته:

رشته سلامت و رفاه اجتماعی یک علم و دانش بین رشته‌ای است که ترکیبی از علوم اجتماعی، اقتصادی، سیاسی، مدیریت، فلسفه و سلامت است. دانش‌آموختگان این رشته پس از پایان دوره، با درک و تحلیل مشکلات اجتماعی، سیاست‌های رفاه اجتماعی کشور، هدایت و کارشناسی موثر و ارائه خدمات در مراکز، موسسات و نهادهای رفاهی جامعه در بخش‌های دولتی، خصوصی، عمومی، خیریه و مردم‌تهاد را بر عهده گرفته و در قلمرو بهزیستی و رفاه اجتماعی کشور برای توسعه و ارتقاء کیفیت زندگی آحاد مردم تلاش می‌کنند.

شرایط و نحوه پذیرش در دوره:

- قبولی در آزمون ورودی، مطابق ضوابط و مقررات وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
- دارا بودن مدرک تحصیلی کارشناسی کلیه رشته‌ها از یکی از دانشگاه‌های معتبر داخلی یا خارج از کشور مورد تایید وزارت علوم، تحقیقات و فناوری یا وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی.

مواد امتحانی و ضرایب آن:

جهت کسب اطلاعات از آخرین تغییرات در مدرک تحصیلی مورد پذیرش و مواد امتحانی و ضرایب آزمون ورودی هر سال تحصیلی، به دفترچه آزمون کارشناسی ارشد ناپیوسته رشته‌های علوم پزشکی مربوط به آن سال تحصیلی مراجعه نمایید.

تاریخچه و سیر تکاملی دوره در جهان و ایران

الف- تاریخچه و سیر تکاملی دوره در جهان

به لحاظ تاریخی تا قبل از ۱۹۱۴، یعنی زمانی که نخستین موج بزرگ جهانی شدن به پایان خود رسید، اندیشه سلامت و رفاه اجتماعی هنوز وجود و حضور چندانی نداشت. کشورهای اروپای غربی از جمله پیشگامان گسترش برنامه‌های رفاهی برای پوشش اکثریت مردم خود بودند. البته ریشه‌های فکری آن را باید در بیمه‌های ملی و همگانی دوران «اوتو فون بیسمارک» صدراعظم آلمان در فاصله سال‌های ۱۸۸۳ تا ۱۸۸۹ جستجو کرد. بیسمارک در اوایل دهه ۱۸۸۰ برنامه رفاه اجتماعی جامعی را عرضه کرد که بر اساس آن کارگران در مقابل تصادف، بیماری، بیکاری و پیری بیمه می‌شدند. سیاست‌های بیسمارک به سرعت در سایر کشورهای اروپایی نیز رواج یافت. گرچه هدف اجرای این سیاست‌ها در همه کشورهای اروپایی یکسان نبود. ایده دولت رفاه به گونه‌ی امروزی برای نخستین بار در کشورهای اسکاندیناوی مطرح و اجرا شد. در کشورهای اسکاندیناوی خدمات رفاهی، که در دهه ۱۹۳۰ آغاز شده بود و تا عصر پس از جنگ ادامه داشت، همچنان رو به گسترش بود. این گسترش نتیجه قدرت فزاینده احزاب سوسیال دموکرات و توانایی آنها در نمایندگی موثر ائتلاف وسیعی از کارگران، دهقانان و طبقات متوسط رو به پایین شهری بود.

کشورهای در حال صنعتی شدن آن دوره با الهام از الگوی بیمه‌های اجتماعی آلمان نسبت به تاسیس آن در کشورهای خود اقدام نمودند. به موازات این اقدامات دانشمندان علوم اجتماعی با تحقیقات خود از شرایط نیروهای کار، شرایط زندگی و خانوادگی آنها پایه دانش جدیدی، سیاست اجتماعی و رفاه اجتماعی را بنیان نهادند. در فرآیند این فعالیت‌های علمی رشته جدیدی در دانشگاه‌ها و محافل آکادمیک تحت عنوان «سیاست اجتماعی و رفاه اجتماعی» به وجود آمد. اکنون این رشته در کشورهای اروپای شمالی و غربی، آمریکای شمالی، استرالیا و غیره به یکی از فعال‌ترین و پربارترین رشته‌های دانشگاه در سطوح گوناگون (کارشناسی، کارشناسی ارشد و دکتری) تبدیل شده و دارای هزاران کتاب و نشریات تخصصی می‌باشد.

توجه به آموزش دانشگاهی (آکادمیک) مباحث مربوط به سیاست اجتماعی و رفاه اجتماعی تقریباً از دهه دوم قرن بیستم، ابتدا در انگلیس و سپس سایر دانشگاه‌های کشورهای اروپایی و آمریکایی، استرالیا، و کانادا مطرح شد. آغاز توسعه دوره‌های رسمی دانشگاهی تحت عنوان رفاه اجتماعی و سیاست اجتماعی و به اواسط قرن بیستم بر می‌گردد. در حال حاضر، در بیشتر دانشکده‌های علوم اجتماعی در دانشگاه‌های معتبر جهان از جمله دانشگاه لندن، آکسفورد، هاروارد، برکلی و یوسی‌ال‌ای، دوره‌های کارشناسی، کارشناسی ارشد و دکتری این رشته برگزار می‌شود.

ب- تاریخچه و سیر تکاملی دوره در ایران

سابقه خدمات مشخص و مدون رفاهی در ایران چندان طولانی نیست. در طول برنامه‌های اول و دوم توسعه پیش از انقلاب، به صورت جسته و گریخته به اصلاحات اجتماعی، اصلاح امور مرتبط با بهداشت عمومی و اصلاحات شهری اشاره شده بود. اما برنامه سوم توسعه (۱۳۴۲-۴۶) نگاه جامعی به بحث رفاه اجتماعی به ویژه در حوزه آموزش، بهداشت، فرهنگ، ارتباطات، کار، مسکن و سلامت داشته و از این حیث این برنامه را می‌توان اولین و مهمترین سیاست رفاهی مدون و برنامه‌ریزی شده در تاریخ اقتصادی ایران در نظر گرفت.

این توجه ویژه در برنامه بعد (۱۳۴۷-۵۱) منجر به ایجاد فصل مستقلی در برنامه توسعه تحت عنوان «رفاه اجتماعی» شد که علاوه بر برنامه های زیربخش بهزیستی، شامل برنامه های اجتماعی نیز بود. در این برنامه رفاه اجتماعی به صورت مجموعه ای از خدمات و موسساتی تعریف شده است که هدف اصلی آنها کمک به افراد برای نیل به زندگی مطلوب و در اختیار داشتن فرصت برای پرورش استعدادها و قابلیت های افراد برای بهزیستی بوده است.

برخورداری از خدمات رفاهی که در گذشته به گروه های خاص از افراد جامعه (از قبیل مستمندان، معلولان و امثال آنان) محدود بوده است، امروزه تغییر شکل یافته و شامل عامه مردم شده است. همچنین علاوه بر حفظ نقش درمان، برنامه پیشگیری (از قبیل بیمه های اجتماعی، رفاه خانواده ها، کودکان و جوانان) و بازتوانی را نیز شامل می شود.

به دنبال اصلاحات ارضی و تأسیس صنایع و مهاجرت روستائیان جهت کار در این صنایع و ایجاد حاشیه نشینی و مشکلات مرتبط با آن، در برنامه توسعه پنجم قبل از انقلاب، برنامه های رفاه اجتماعی با جدیت بیشتری دنبال شد. در سال ۱۳۲۸ اجازه قانونی تأسیس وزارت کار از طرف مجلس به دولت داده شد و وزارت کار موجودیت قانونی پیدا کرد. هدف و وظایف وزارت کار و تبلیغات در بدو امر با توجه به شرایط اجتماعی و سیاسی آن زمان به شرح ذیل بود: ایجاد مرجع بی طرف صلاحیت دار برای حل اختلافات کارگر و کارفرما و تمرکز امور مربوط به کار و مراقبت در تهیه اجرای مقررات قانون کار و قانون بیمه کارگران و حمایت و تأمین بهداشت و رفاه کارگران و برقراری روابط با تشکیلات بین المللی کار.

علیرغم سابقه طولانی در برنامه ریزی رفاه اجتماعی، سیستم آموزشی و آموزش عالی کشور، زمان بسیار طولانی برای درک اهمیت موضوع و احساس نیاز به تربیت نیروی کار تخصصی در این حوزه صرف کرده است. دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی در اواسط دهه هشتاد رشته رفاه اجتماعی را راه اندازی نمود. این دانشگاه از ۱۳۸۳ در مقطع کارشناسی ارشد و از سال ۱۳۸۹ در مقطع دکتری تخصصی (Ph.D.) دانشجو پذیرفته است.

از سال ۱۳۹۴ دانشگاه علوم پزشکی اصفهان نیز بعد از دانشگاه علوم بهزیستی، دومین دانشگاهی است که در وزارت بهداشت اقدام به پذیرش دانشجو در رشته رفاه اجتماعی مقطع کارشناسی ارشد نموده است. دانشگاه علامه طباطبائی و دانشگاه تهران نیز تحت عنوان کارشناسی ارشد علوم اجتماعی، گرایش برنامه ریزی و رفاه اجتماعی به تربیت دانشجو می پردازند. همچنین در برخی از دانشگاه های وزارت علوم، رشته ای به نام تعاون و رفاه اجتماعی (زیر مجموعه علوم اجتماعی) در مقطع کارشناسی وجود دارد.

جایگاه شغلی دانش آموختگان:

دانش آموختگان این دوره می توانند در جایگاه های زیر انجام وظیفه نمایند:

- وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
- وزارت کار، تعاون و رفاه اجتماعی
- وزارت خانه ها و سازمان های مرتبط
- سازمان بهزیستی، سایر سازمان های ذیربط و موسسه های خیریه
- سازمان زندان ها و اقدامات تأمینی و تربیتی کشور
- شهرداری های و دهیاری های کشور
- دانشگاه ها و مراکز آموزشی و پژوهشی

فلسفه (ارزش‌ها و باورها):

در طراحی و اجرای برنامه های آموزشی سلامت و رفاه اجتماعی، ارزشهای بنیادین و مترقی مد نظر قرار گرفته است. از جمله مهمترین این ارزش ها می توان به تأمین رفاه اجتماعی و بهزیستی افراد جامعه، رفع نیازهای اولیه، حفظ حقوق انسانی همه آحاد جامعه صرف نظر از تعلقات قومی، نژادی، باورهای اجتماعی، وابستگی های فرهنگی و اعتقادی اشاره کرد. اصول سوم، نهم، بیست و نهم و سایر اصول قانون اساسی با تاسی از تعالیم دین مبین اسلام، حق برخورداری از رفاه اجتماعی را برای همه ایرانیان به رسمیت شناخته و عدالت اجتماعی، کرامت انسانی و عزت نفس را به عنوان یک مقوله بنیادین اخلاق دینی پایه گذاری کرده است. دانش آموختگان این رشته مسئولیت بسط، گسترش و پیاده سازی ارزش های فوق الذکر را با جان و دل پذیرفته و در راه تحقق آن تلاش خواهند کرد.

در بازنگری این برنامه، بر ارزش های زیر تأکید می شود:

تلاش برای تدوین، برنامه ریزی، اجرا و نظارت بر حسن انجام سیاست ها و مداخلات اجتماعی به منظور تقویت عدالت اجتماعی، کرامت انسانی و عزت نفس، حفظ حقوق انسانی و کیفیت زندگی.

دورنما (چشم انداز):

با توجه به تغییرات و گسترش سریع دانش سلامت و رفاه اجتماعی و رشته های وابسته (سلامت اجتماعی، اقتصاد رفاه، کیفیت زندگی و ...) در صدد هستیم که رشته سلامت و رفاه اجتماعی به سطحی پیشرفته و متحول همسان با جوامع علمی جهان تبدیل شود و دانش تولید شده توسط اندیشمندان داخلی حوزه سلامت و رفاه اجتماعی توان تاثیرگذاری بر وضعیت واقعی بهزیستی مردم و تأمین حداقل نیازهای آنها در زمینه رفاه اجتماعی را داشته باشد.

رسالت (ماموریت):

رسالت این دوره، تربیت نیروهای آگاه به مسائل عملی روز، توانمند، مسئولیت پذیر و حساس به سلامت افراد و جامعه که سطح ارائه خدمات سلامت و رفاه اجتماعی مورد نیاز جامعه را بسط و گسترش دهند و در جهت رشد و ارتقاء کمی و کیفی خدمات کارکنان مراکز و موسسات سلامت و رفاه اجتماعی حرکت نمایند.

اهداف کلی:

اهداف کلی رشته سلامت و رفاه اجتماعی در مقطع کارشناسی ارشد در حال حاضر شامل توسعه کمی و کیفی آموزش های دانشگاهی در حوزه سلامت و رفاه اجتماعی، تربیت نیروهای متخصص پژوهشگر، توسعه تحقیقات بنیادی-کاربردی، تولید علم، ارائه طرح های پژوهشی و ملی می باشد. این اهداف با نگاه بلند مدت به ارتقاء سلامت و رفاه اجتماعی، توسعه مرزهای دانش و ایجاد ارتباط مداوم با مجامع علمی بین المللی، صرفه جویی ارزی ناشی از عدم نیاز به اعزام دانشجو به خارج و نیز جذب دانشجویان خارجی طراحی شده است.

نقش‌های دانش‌آموختگان در جامعه:

نقش دانش‌آموختگان دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته رشته سلامت و رفاه اجتماعی شامل موارد زیر خواهد بود:

- سیاست‌گذاری
- مدیریتی
- آموزشی
- پژوهشی
- حمایتی

توانمندی و مهارت‌های مورد انتظار برای دانش‌آموختگان (Expected Competencies)

الف: توانمندی‌های پایه مورد انتظار: (General Competencies)

توانمندی‌های عمومی مورد انتظار برای دانش‌آموختگان این مقطع عبارتند از:

- آموزش
- پژوهش
- تفکر نقادانه و مهارت‌های حل مسئله
- مهارت‌های مدیریت (سیاست‌گذاری، برنامه ریزی، سازماندهی، پایش، نظارت، کنترل و ارزشیابی) مبتنی بر شواهد
- مهارت‌های ارتباطی - تعامل

ب: جدول تطبیقی وظایف حرفه ای و توانمندی‌های اختصاصی مورد انتظار دانش‌آموختگان و کدهای درسی مرتبط با آنها

توانمندی‌های اختصاصی	شرح وظایف حرفه ای	کدهای درسی مرتبط
آموزش	<ul style="list-style-type: none">• آموزش در کارگاه• آموزش به دانشجویان رده پایین• تدوین برنامه‌های آموزشی	۱۷، ۲، ۳، ۹، ۱۰، ۱۱، ۱۲، ۱۶ ۵ و ۱۹، ۱۸
پژوهش	انجام پایان نامه ، یادگیری نرم افزارهای کاربردی انجام طرح‌های پژوهشی	۱، ۶، ۷، ۲۰
سیاست‌گذاری - مدیریت	<ul style="list-style-type: none">• تحلیل مسائل سلامت و رفاه اجتماعی و ارائه راه کار• سیاست‌گذاری، برنامه ریزی، سازماندهی، پایش، نظارت ، کنترل، ارزشیابی	۸، ۱۳ و ۴، ۱۳، ۱۴، ۱۵
حمایتی	<ul style="list-style-type: none">• شناخت گروه‌های آسیب پذیر• طراحی، اجرا و ارزشیابی برنامه‌های حمایت از گروه‌های آسیب پذیر	۷، ۸، ۱۰، ۱۱، ۱۳، ۱۷

ج: مهارت‌های عملی مورد انتظار (Expected Procedural Skills):

حداقل تعداد موارد انجام مهارت برای یادگیری				مهارت
کل دفعات	انجام مستقل	کمک در انجام	مشاهده	
۱۳	۳	۵	۵	انجام تحلیل های آماری
۱۳	۳	۷	۳	طراحی ابزارهای تحقیق
۸	۲	۳	۳	انجام تحلیل های اقتصادی- اجتماعی

Educational Strategies:

راهبردهای آموزشی:

این برنامه بر راهبردهای زیر استوار است:

- آموزش توأم دانشجو و استاد محور
- آموزش مبتنی بر مشکل (Problem based Education)
- آموزش جامعه‌نگر (community oriented Education)
- آموزش مبتنی بر موضوع (Subject based Education)
- آموزش مبتنی بر شواهد (evidence based Education)

روش‌ها و فنون آموزشی:

- در این دوره، عمدتاً از روش‌ها و فنون آموزشی زیر بهره گرفته خواهد شد:
- انواع کنفرانس‌های داخل بخشی، بین بخشی، بین رشته‌ای، بین دانشگاهی و سمینار
- بحث در گروه‌های کوچک - کارگاه‌های آموزشی - ژورنال کلاب و کتاب خوانی
- روش و فنون آموزشی دیگر بر حسب نیاز و اهداف آموزشی

انتظارات اخلاقی از فراگیران:

انتظار می‌رود که فراگیران:

- منشور حقوقی (۱) بیماران را دقیقاً رعایت نمایند.
- مقررات مرتبط با حفاظت و ایمنی (Safety) فردی، بیماران، کارکنان و محیط کار را دقیقاً رعایت نمایند. (این مقررات توسط گروه آموزشی مربوطه بازنگری می‌شود)
- مقررات مرتبط با Dress Code (۲) را رعایت نمایند.
- حرفه‌ای‌گرایی (Professionalism) را مد نظر داشته باشند.
- از منابع و تجهیزاتی که تحت هر شرایطی با آن کار می‌کنند، محافظت نمایند.
- به استادان، کارکنان، هم‌دوره‌ها و فراگیران دیگر احترام بگذارند و در ایجاد جو صمیمی و احترام‌آمیز در محیط کار مشارکت نمایند.
- در نقد برنامه‌ها، ملاحظات اخلاق اجتماعی و حرفه‌ای را رعایت کنند.
- در انجام پژوهش‌های مربوط به رشته، نکات اخلاق پژوهش را رعایت نمایند.
- موارد ۱،۲ در بخش ضمایم این برنامه آورده شده‌اند.

Student Assessment

ارزیابی فراگیر:

الف- روش ارزیابی:

دانشجویان با روشهای زیر ارزیابی خواهند شد.

کتابی شفاهی ارزیابی مبتنی بر پروژه

نتایج آزمونهای انجام شده، مقالات، تشویقها و تذکرات، گواهیهای انجام کار و نظایر آن است.

ب- دفعات ارزیابی:

*آزمونهای درون گروهی در اختیار گروه آموزشی قرار دارد.

فصل دوم
حداقل نیازهای برنامه آموزشی
رشته سلامت و رفاه اجتماعی
در مقطع کارشناسی ارشد ناپیوسته

حداقل هیات علمی مورد نیاز: (تعداد، گرایش، رتبه)

- اعضای هیئت علمی ثابت تمام وقت بر اساس مصوبه شورای گسترش دانشگاه های علوم پزشکی با تخصص های:

- پزشکی اجتماعی با درجه دانشیار
- سلامت و رفاه اجتماعی با درجه استادیار
- روانپزشک با درجه دانشیار
- اقتصاد سلامت با درجه استادیار
- جامعه شناس با درجه استادیار

تخصص های مورد نیاز پشتیبان:

- مددکاری اجتماعی
- سالمند شناسی

کارکنان آموزش دیده مورد نیاز برای اجرای برنامه:
کارشناس آموزش

فضاها و امکانات آموزشی عمومی مورد نیاز:

- کلاسهای درسی
- اتاق دانشجویان
- سالن کنفرانس
- اتاق استاذان
- اینترنت با سرعت کافی
- بایگانی آموزش
- اتاق رایانه
- کتابخانه
- وب سایت آموزشی اختصاصی گروه آموزشی

فضاها و عرصه های اختصاصی مورد نیاز:

سازمان ها و نهادهای عمومی، سازمان های غیر دولتی و نهادهای سیاست گذار در حوزه سلامت و رفاه اجتماعی مانند معاونت اجتماعی وزارت بهداشت، خانه سالمندان، کانون های سلامت، زندان ها، خیریه ها، ...

جمعیت ها یا نمونه های مورد نیاز:

گروه های در معرض آسیب های اجتماعی (مانند سالمندان، کودکان، افراد دارای سوء مصرف مواد، ...)

تجهیزات اختصاصی عمده (سرمایه ای) مورد نیاز:

کامپیوتر ویدئو پروژکتور پرینتر اسکنر

فصل سوم
مشخصات دوره و دروس
برنامه آموزشی رشته سلامت و رفاه اجتماعی
در مقطع کارشناسی ارشد ناپیوسته

مشخصات دوره:

نام دوره:

کارشناسی ارشد ناپیوسته رشته سلامت و رفاه اجتماعی

طول دوره و شکل نظام آموزشی:

براساس آئین نامه و ضوابط دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته مصوب شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی می باشد

تعداد کل واحد های درس:

تعداد واحدهای درسی در این دوره ۳۲ واحد است که به شرح زیر می باشد:

واحدهای اختصاصی اجباری (Core)	۲۶ واحد
واحدهای اختصاصی اختیاری (Non Core)	۲ واحد
پایان نامه	۴ واحد
جمع کل	۳۲ واحد

جدول الف - دروس کمبود یا جبرانی برنامه آموزشی دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته رشته سلامت و رفاه اجتماعی

کد درس	نام درس	تعداد واحد درسی			تعداد ساعات درسی		
		جمع	نظری	عملی	نظری	عملی	جمع
۰۱	آمار در علوم اجتماعی	۳	۲	۱	۳۴	۳۴	۶۸
۰۲	اقتصاد خرد و کلان	۲	۲	-	۳۴	-	۳۴
۰۳	نظریه های جامعه شناسی	۲	۲	-	۳۴	-	۳۴
۰۴	مدیریت و برنامه ریزی رفاه اجتماعی	۲	۲	-	۳۴	-	۳۴
۰۵	روان شناسی اجتماعی	۲	۲	-	۳۴	-	۳۴
۰۶	*سیستم های اطلاع رسانی پزشکی	۱	۰/۵	۰/۵	۹	۱۷	۲۶
جمع		۱۲					

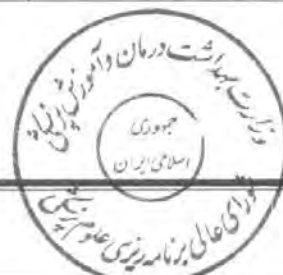
دانشجو موظف است با تشخیص گروه آموزشی و تائید شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه تمامی یا تعدادی از دروس کمبود یا جبرانی (جدول الف) را بگذراند.

* گذراندن این درس برای همه دانشجویانی که قبلاً آن را نگذرانیده اند به عنوان درس کمبود یا جبرانی الزامی می باشد.

جدول ب- دروس اختصاصی اجباری (core) برنامه آموزشی دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته رشته سلامت و رفاه اجتماعی

پیش‌نیاز یا همزمان	تعداد ساعات درسی				تعداد واحد درسی				نام درس	کد درس
	جمع	کارآموزی	عملی	نظری	کارآموزی	عملی	نظری	جمع		
روش تحقیق کمی کد ۰۹	۳۴	-	-	۳۴	-	-	۲	۲	برنامه ریزی و ارزشیابی برنامه های رفاهی	۰۷
مبانی و نظریه های رفاه اجتماعی کد ۱۵	۸۵	۵۱	-	۳۴	۱	-	۲	۳	سیاست اجتماعی و برنامه های توسعه	۰۸
آمار در علوم اجتماعی کد ۰۱	۳۴	-	-	۳۴	-	-	۲	۲	روش تحقیق کمی	۰۹
نظریه های جامعه شناسی کد ۰۳ و روانشناسی اجتماعی کد ۰۵	۸۵	۵۱	-	۳۴	۱	-	۲	۳	آسیب های اجتماعی و روش های پیشگیری از آن	۱۰
-	۶۸	۵۱	-	۱۷	۱	-	۱	۲	سلامت و تعیین کننده های اجتماعی آن	۱۱
نظریه های جامعه شناسی کد ۰۳	۳۴	-	-	۳۴	-	-	۲	۲	جامعه شناسی رفاه اجتماعی	۱۲
اقتصاد خرد و کلان کد ۰۲	۳۴	-	-	۳۴	-	-	۲	۲	سنجش رفاه و سلامت اجتماعی	۱۳
اقتصاد خرد و کلان کد ۰۲ و مبانی و نظریه های رفاه اجتماعی کد ۱۵	۶۸	۵۱	-	۱۷	۱	-	۱	۲	اقتصاد رفاه	۱۴
نظریه های جامعه شناسی کد ۰۳	۳۴	-	-	۳۴	-	-	۲	۲	مبانی و نظریه های رفاه اجتماعی	۱۵
-	۱۷	-	۱۷	-	-	۱	-	۱	سمینار رفاه اجتماعی در ایران	۱۶
-	۸۵	۵۱	-	۳۴	۱	-	۲	۳	خدمات اجتماعی و شناخت گروه های هدف	۱۷
-	۳۴	-	-	۳۴	-	-	۲	۲	زبان تخصصی	۱۸
-	-	-	-	-	-	۴	-	۴	پایان نامه	۱۹
	۳۰								جمع	

جدول ج: دروس اختصاصی اختیاری (non core) برنامه آموزشی دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته رشته سلامت و رفاه اجتماعی

پیش‌نیاز	تعداد ساعات درسی			تعداد واحد درسی			نام درس	کد درس
	جمع	عملی	نظری	عملی	نظری	جمع		
آمار در علوم اجتماعی کد ۰۱	۳۴	-	۳۴	-	۲	۲	روش تحقیق کیفی	۲۰
آمار در علوم اجتماعی کد ۰۱	۵۱	۳۴	۱۷	۱	۱	۲	آمار کاربردی	۲۱
۴ واحد							جمع	

* دانشجوی می‌بایست ۲ واحد از دروس فوق (جدول ج) را متناسب با موضوع پایان نامه مورد نظر، موافقت استاد راهنما و تأیید شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه بگذرانند.

عناوین کارگاه‌های آموزشی مورد نیاز دوره:

- مرور سیستماتیک و متاآنالیز (دو کارگاه هشت ساعت، ترم سوم تحصیلی)
- ترم افزارهای کاربردی مورد نیاز (چهار کارگاه هشت ساعت، ترم دو تا سوم)
- تحلیل چندسطحی (یک کارگاه هشت ساعت، ترم سوم)
- اخلاق در پژوهش و نشر (یک کارگاه هشت ساعت، ترم دوم)

کد درس: +۱

نام درس: آمار در علوم اجتماعی

پیش نیاز یا همزمان: ندارد

تعداد واحد: ۳ واحد (۲ واحد نظری - ۱ واحد عملی)

نوع واحد: (نظری- عملی)

هدف کلی درس:

آشنایی دانشجویان با مفاهیم اولیه علم آمار، اهمیت و کاربرد آن در علوم اجتماعی و استفاده از مهارت کسب شده در انجام مطالعات پژوهشی می باشد.

شرح درس:

در این درس دانشجویان با نحوه جمع آوری و ارائه داده ها، نمونه گیری، پایایی و روایی و انواع آزمون های آماری پارامتریک و ناپارامتریک آشنا می شود.

رئوس مطالب: (۳۴ ساعت نظری)

الف- رئوس مطالب نظری:

- تعاریف، اصول و مفاهیم اولیه آمار
- اندازه گیری و ارائه داده ها و معیارهای گرایش به مرکز
- توزیع احتمال
- نمونه گیری، پایایی و روایی
- برآورد نقطه ای و برآورد فاصله ای
- آزمون فرضیه

ب- رئوس مطالب عملی: (۳۴ ساعت عملی)

- آزمون های پارامتریک
- آزمون های ناپارامتریک
- تحلیل واریانس
- همبستگی
- رگرسیون

منابع اصلی درس:

- ۱) کورتز، نرمن (آخرین ویرایش). آمار در علوم اجتماعی، ترجمه حبیب اله تیموری. نشر نی.
- ۲) نیایی، هوشنگ (آخرین ویرایش). برنامه کامپیوتری آمار برای علوم اجتماعی. نشر نی.
- ۳) سرمد، زهره (آخرین ویرایش). آمار استنباطی، سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی (سمت).
- ۴) حسن زاده، رمضان، مداح، محمد تقی (آخرین ویرایش). روش های آماری در علوم رفتاری، نشر ویرایش.
- 5) Gordon, Rachel (last edition). Applied Statistics for the Social and Health Sciences. Routledge.
- 6) Cohen, Barry, Lea, Brooke (last edition). Essentials of Statistics for the Social and Behavioral Sciences, Wiley.

شیوه ارزشیابی دانشجوی:

- آزمون در طول نیمسال تحصیلی ۲۵٪
- آزمون کتبی پایان نیمسال ۵۰٪
- انجام تکالیف ۱۵٪
- حضور و شرکت فعال در کلاس ۱۰٪

هدف کلی درس:

آشنایی دانشجویان با مبانی و نظریه‌های علم اقتصاد جهت درک و تحلیل مسائل روزمره اقتصادی و ارتباط آن با مسائل اجتماعی

شرح درس:

در این درس دانشجویان با انواع نظام های اقتصادی، مباحث مربوط با عرضه، تقاضا و تعادل، بیکاری و تورم، بودجه دولت و مخارج و سیاست های ایجاد تعادل در اقتصاد آشنا می شوند.

رئوس مطالب: (۳۴ ساعت نظری)

- تعاریف، سوالات اساسی علم اقتصادی، منابع اقتصادی، چرخه اقتصاد
- نظام های اقتصادی و اهداف آن
- دولت و سازمان های غیر انتفاعی اقتصادی
- تقاضا و عوامل موثر بر تقاضا
- عرضه و عوامل موثر بر عرضه
- بازار و انواع ساختارهای رقابتی، انحصاری، انحصار چندجانبه و رقابت انحصاری
- اهداف اجتماعی، شکست بازار و لزوم دخالت دولت در اقتصاد، سیاست های پولی و مالی
- تولید ناخالص داخلی، تعریف، محاسبه و ابعاد
- فقر: زمینه ها و راهکارهای مقابله
- بی ثباتی اقتصادی: تورم، بیکاری
- بودجه عمومی: منابع و مخارج دولت
- بی ثباتی اقتصادی و سیاست های ایجاد تعادل در اقتصاد

منابع اصلی درس:

- ۱) مهرگان، نادر؛ پاداش، حمید (آخرین ویرایش). اصول و مبانی علم اقتصاد، انتشارات دانشگاه علوم اقتصادی.
- ۲) منکیو، گریگوری (آخرین ویرایش). کلیات علم اقتصاد، ترجمه حمیدرضا ارباب، نشر نی.
- ۳) دادگر، یدالله، رحمانی، تیمور (آخرین ویرایش). مبانی و اصول علم اقتصاد. چاپ تهم، انتشارات بوستان کتاب.
- ۴) دولتشاهی، طهماسب (آخرین ویرایش). مبانی علم اقتصاد، ویرایش ششم، انتشارات خجسته.
- ۵) نکات، جزوه کلاسی و مباحث مطروحه در خلال مباحث اصلی.

6) Clayton, Gary (last edition). Economics; Principles and Practices. McGraw-Hill

7) Ison, Stephen and Wall, Stuart (last edition). Economics. Financial Times, Prentice Hall, UK.

شیوه ارزشیابی دانشجو:

- آزمون در طول نیمسال تحصیلی ۲۵٪
- آزمون کتبی پایان نیمسال ۵۰٪
- انجام تکالیف ۱۵٪
- حضور و شرکت فعال در کلاس ۱۰٪

کد درس: ۰۳

نام درس: نظریه های جامعه شناسی

پیش نیاز یا همزمان: ندارد

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

هدف کلی درس:

آشنایی دانشجویان با نظریه های جامعه شناسی، مکاتب مختلف، آرا جامعه شناسان کلاسیک و مدرن می باشد.

شرح درس:

در این درس دانشجویان با نظریه های جامعه شناسان کلاسیک و مدرن و چگونگی به کارگیری آنها در تحلیل های سلامت و رفاه اجتماعی آشنا می شوند.

رئوس مطالب: (۳۴ ساعت نظری)

- تعریف نظریه، انواع نظریه و اهداف آن
- چگونگی پیدایش و شکل گیری جامعه شناسی و ریشه یابی آن در تمدن اسلامی و غرب
- بررسی مکاتب مختلف جامعه شناسی و چگونگی به کارگیری آنها در تحلیل رفاه اجتماعی
- بررسی آرای جامعه شناسان کلاسیک و چگونگی به کارگیری آنها در تحلیل رفاه اجتماعی
- بررسی آرای جامعه شناسان مدرن و چگونگی به کارگیری آنها در تحلیل رفاه اجتماعی

منابع اصلی درس:

- ۱) کرایب، یان (آخرین ویرایش)، نظریه اجتماعی مدرن: از پارسونز تا هابرماس، ترجمه عباس مخبر، تهران: آگه
- ۲) کرایب، یان (آخرین ویرایش)، نظریه اجتماعی کلاسیک، ترجمه شهناز مسمی پرست، تهران: آگه.
- ۳) ریتزر، جورج (آخرین ویرایش)، نظریه جامعه شناسی در دوران معاصر، ترجمه محسن ثلاثی، تهران: علمی ویراست دوم.
- ۴) کورر لوئیس و روزنبرگ برنارد (آخرین ویرایش)، نظریه های بنیادی جامعه شناختی، تهران: نی.
- ۵) اسکید مور ویلیام (آخرین ویرایش) تفکری نظری در جامعه شناسی، ترجمه علی محمد حاضری و همکاران، سفیر
- ۶) ترنر اچ جاناتان (آخرین ویرایش) ساخت نظریه جامعه شناختی، ترجمه عبدالعلی لهسایی زاده، نوید.

شیوه ارزشیابی دانشجوی:

- آزمون در طول نیمسال تحصیلی ۲۵٪
- آزمون کتبی پایان نیمسال ۵۰٪
- انجام تکالیف ۱۵٪
- حضور و شرکت فعال در کلاس ۱۰٪

نام درس: مدیریت و برنامه ریزی رفاه اجتماعی

کد درس: ۰۴

پیش نیاز یا همزمان: ندارد

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

هدف کلی درس:

آشنایی دانشجویان با مفاهیم بنیادی علم مدیریت، کسب توانایی کاربرد یافته ها و دستاوردهای دانش مدیریت در راستای استفاده از آن در سازماندهی و مدیریت نهادها و سازمان های رفاه اجتماعی در بخش های دولتی، غیردولتی و خیریه می باشد.

شرح درس:

در این درس دانشجویان با تاریخ مدیریت در ایران و جهان، مکاتب و نظریه های مدیریت، انواع وظایف رهبر و همچنین مراحل انجام برنامه ریزی و مدیریت استراتژیک آشنا می شوند.

رئوس مطالب: (۳۴ ساعت نظری)

- تاریخ مدیریت در جهان و ایران
- مکاتب و نظریه های مدیریت
- رویکردها و نگرش ها در مدیریت، نگرش سیستمی، روابط انسانی
- برنامه ریزی
- سازمان و سازماندهی
- مدیریت و سازماندهی نیروی انسانی و مدیریت منابع انسانی
- رهبری و سرپرستی
- هماهنگی درون سازمانی و بین بخشی
- ارتباطات در مدیریت
- نظارت و کنترل در مدیریت
- تصمیم گیری
- ساختار سازمانی
- انگیزش در مدیریت
- نظام اطلاعات مدیریت، مسائل مالی و بودجه در مدیریت
- تعاریف برنامه ریزی استراتژیک
- فرایندهای برنامه ریزی استراتژیک
- تحلیل استراتژیک، تکنیک های تجزیه و تحلیل
- تهیه و تدوین استراتژی های سازمان
- استقرار برنامه استراتژیک

منابع اصلی درس:

- ۱) مدیریت، رهبری، کنترل، استونر، ترجمه سید محمد اعرابی. دفتر پژوهش های فرهنگی. آخرین ویرایش
- ۲) مبانی مدیریت، استیفن رابینز، سید محمد اعرابی، محمدعلی رفیعی و بهروز اسراری. ارشاد. آخرین ویرایش
- ۳) گام به گام بر مدار اندیشه. ۳۵ اصل کلیدی مدیریت. حسین حاجیان یزدی، ناشر شرکت صنایع پتروشیمی. آخرین ویرایش
- ۴) اصول مدیریت. علی رضائیان. انتشارات سمت. آخرین ویرایش
- ۵) برگزیده نظریه های سازمان و مدیریت. دکتر علی اکبر نیکو اقبال. ناشر انتشارات سمت. آخرین ویرایش
- ۶) مباحث ویژه مدیریت دولتی. سید محمد الوانی، شمس السادات زاهدی. ناشر سمت. آخرین ویرایش
- ۷) مدیریت عمومی، سید محمد الوانی. نشر نی. آخرین ویرایش
- ۸) برنامه ریزی استراتژیک. محمدرضا حمیدی زاده. انتشارات سمت. آخرین ویرایش
- ۹) سیاست بازرگانی و مدیریت استراتژیک. ویلیام اف گلک، لارنر آر جاج. ترجمه خلیل شورینی. انتشارات یادواره کتاب آخرین ویرایش
- ۱۰) مبانی مدیریت استراتژیک. جی دیوید یانگ و توماس ال ویلن. ترجمه سید محمد اعرابی و داود ایزدی. انتشارات دفتر پژوهش های فرهنگی. آخرین ویرایش

شیوه ارزشیابی دانشجو:

- آزمون در طول نیمسال تحصیلی ۲۵٪
- آزمون کتبی پایان نیمسال ۵۰٪
- انجام تکالیف ۱۵٪
- حضور و شرکت فعال در کلاس ۱۰٪

کد درس: ۰۵

نام درس: روان شناسی اجتماعی

پیش نیاز یا همزمان: ندارد

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

هدف کلی درس:

آشنایی دانشجویان با یکی از رشته های خاص علوم اجتماعی است که رابطه نزدیکی با رفاه اجتماعی دارد و عملاً قلمرو خاصی از مسائل جامعه شناسی را همان مسائل روانی اجتماعی و خصوصیات گروه های کوچک در بر می گیرد که امروزه گسترش بسیاری در مراکز علمی دنیا یافته است.

شرح درس:

در این درس دانشجویان با تعریف روان شناسی اجتماعی به عنوان یک علم میان رشته ای جدید و همچنین با اندیشه های مختلف روان شناسی اجتماعی و کاربرد آنها آشنا می شوند.

رتوس مطالب: (۳۴ ساعت نظری)

- روان شناسی اجتماعی چیست
- ارتباط روانشناسی اجتماعی و جامعه شناسی
- ارتباط روانشناسی اجتماعی و روانشناسی عمومی
- اندیشه های روانشناختی اجتماعی
- هم رنگی با جماعت
- نفوذ اجتماعی
- ارتباط اجتماعی، تبلیغات و متقاعدسازی
- ارتباط غیرکلامی
- شناخت اجتماعی
- توجیه، پرخاشگری و پیشداوری
- دوست داشتن و حساسیت بین فردی

منابع اصلی درس:

- ۱) روانشناسی اجتماعی. الیوت آرونسون. ترجمه حسین شکرکن. انتشارات رشد. آخرین ویرایش
- ۲) درآمدی بر روانشناسی اجتماعی. کلود تاپیا. ترجمه مرتضی کتبی. نشر تی. آخرین ویرایش
- ۳) روانشناسی اجتماعی. هدایت اله ستوده. انتشارات آوای نور
- ۴) وندالیسم، میاتی روان شناسی اجتماعی، جامعه شناسی و روان شناسی رفتار علیرضا محسنی تبریزی. نشر آن، آخرین ویرایش
- ۵) در پیرامون خودمداری ایرانیان: رساله ای در روانشناسی اجتماعی مردم ایران. حسن قاضی مرادی. نشر امه. آخرین ویرایش

شیوه ارزشیابی دانشجو:

- آزمون در طول نیمسال تحصیلی ۲۵٪
- آزمون کتبی پایان نیمسال ۵۰٪
- انجام تکالیف ۱۵٪
- حضور و شرکت فعال در کلاس ۱۰٪

نام درس: سیستم های اطلاع رسانی پزشکی
پیش نیاز یا همزمان: ندارد
تعداد واحد: ۱ واحد (۵/۰ واحد نظری - ۵/۰ واحد عملی)
نوع واحد: (نظری - عملی)

هدف کلی درس:

آشنایی دانشجویان با مرورگرهای مختلف اینترنت، دیتا بیسها و نشریات گوناگون مرتبط با حوزه رفاه اجتماعی است. بطوری که دانشجو بتواند با استفاده از موتورهای جستجو به منابع مورد نیاز خود دست یابد.

شرح درس:

در این درس دانشجویان با امکانات جستجو، بانکهای و منابع اطلاعاتی مختلف داخلی و بین المللی جهت استفاده کاربردی در پژوهش آشنا می شوند.

رئوس مطالب: (۹ ساعت نظری)

- الف- رئوس مطالب نظری: معرفی مفاهیم و اصطلاحات اطلاع رسانی
- آشنایی با امکانات جستجو
- معرفی منطق بولی

ب- رئوس مطالب عملی: (۱۷ ساعت عملی)

- آشنایی با بانک های اطلاعاتی مختلف داخلی نظیر پرتال جامع علوم انسانی، پایگاه اطلاعات علمی جهاد دانشگاهی، بانک اطلاعات نشریات کشور، پژوهشگاه علوم و فناوری اطلاعات ایران و ...
- آشنایی با بانک های اطلاعاتی مختلف بین المللی نظیر گوگل اسکولار، اسکوپوس، مدلاین، وب او ساینس ...
- آشنایی با انتشارات مختلف بین المللی مانند: اشپرینگر، سیج، تیلور اند فرانسیس، ...
- آشنایی با انواع مجلات الکترونیکی
- آشنایی با شبکه های اطلاع رسانی
- جمع بندی و مرور مطالب

منابع اصلی درس:

- ۱) جستجو در منابع پزشکی، هادی بیهقی، مریم رجب نژاد، مرکز تعالی دانشگاه شهید بهشتی، آخرین ویرایش
- ۲) بانکهای اطلاعاتی و نشریات مختلف الکترونیکی

شیوه ارزشیابی دانشجو:

- آزمون در طول نیمسال تحصیلی ۲۵٪
- آزمون کتبی پایان نیمسال ۵۰٪
- انجام تکالیف ۱۵٪
- حضور و شرکت فعال در کلاس ۱۰٪

پیش نیاز یا همزمان: روش تحقیق کمی

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

هدف کلی درس:

آشنایی دانشجویان با مباحث مربوط به برنامه ریزی و ارزشیابی برنامه های رفاه اجتماعی و روش های مختلف انجام آن می باشد.

شرح درس:

در این درس دانشجویان با مفهوم مشکلات اجتماعی و انواع آن و همچنین طراحی روش های ارزشیابی متناسب با انواع مداخلات رفاه اجتماعی آشنا می شوند.

رتوس مطالب: (۳۴ ساعت نظری)

- مفهوم مشکل اجتماعی و انواع آن را
- انواع مداخله برای کاهش بار مشکل اجتماعی
- مدل منطقی برای برنامه ریزی و کاربرد آن در برنامه ریزی رفاه اجتماعی
- ارزشیابی برنامه های رفاه اجتماعی، انواع آن و مفاهیم مرتبط
- روش های ارزشیابی متناسب با انواع مداخلات رفاه اجتماعی
- طراحی انواع روش های ارزشیابی و چالش های هر یک
- روش های مناسب انتشار نتایج و یافته های ارزشیابی

منابع اصلی درس:

1. Unrau, Y. A., Gabor, P. A., & Grinnell, R. M. (last edition). *Evaluation in social work: The art and science of practice*. Oxford University Press.
2. Steckler, A. B., Linnan, L., & Israel, B. A. (last edition). *Process evaluation for public health interventions and research*. San Francisco, CA: Jossey-Bass.
3. U.S. Department of Health and Human Services Centers for Disease Control and Prevention. Office of the Director, Office of Strategy and Innovation. *Introduction to program evaluation for public health programs; A self-study guide*. Atlanta, GA: Centers for Disease Control and Prevention, last edition

شیوه ارزشیابی دانشجو:

- آزمون در طول نیمسال تحصیلی ۲۵٪
- آزمون کتبی پایان نیمسال ۵۰٪
- انجام تکالیف ۱۵٪
- حضور و شرکت فعال در کلاس ۱۰٪

نام درس: سیاست‌های اجتماعی و برنامه‌های توسعه
پیش‌نیاز یا همزمان: مبانی و نظریه‌های رفاه اجتماعی
تعداد واحد: ۳ واحد (۲ واحد نظری - ۱ واحد کارآموزی)
نوع واحد: (نظری - کارآموزی)

هدف کلی درس:

آشنایی دانشجویان با انواع سیاست‌های اجتماعی شامل سیاست‌های سلامت، مسکن، آموزش، تامین اجتماعی و اشتغال و تحلیل تطبیقی آنها می‌باشد. همچنین در این درس سیاست‌های اجتماعی در برنامه‌های توسعه پیش و پس از انقلاب مورد توجه و بررسی قرار می‌گیرد.

شرح درس:

در این درس دانشجویان با انواع سیاست‌های سلامت، مسکن، آموزش، تامین اجتماعی و اشتغال و تحلیل تطبیقی آنها آشنا می‌شوند. به علاوه حقوق رفاه شهروندان مخصوصاً گروه‌های هدف برنامه‌های رفاه اجتماعی مورد توجه قرار می‌گیرد. همچنین سیاست‌های اجتماعی در برنامه‌های توسعه پیش و پس از انقلاب مورد توجه و بررسی قرار می‌گیرد.

رئوس مطالب: (۳۴ ساعت نظری - ۵۱ ساعت کارآموزی)

- الف- رئوس مطالب نظری: تعریف قلمرو، تاریخچه و تحولات سیاست اجتماعی
- بررسی و تحلیل تطبیقی سیاست‌های اجتماعی در حوزه‌های آموزش، سلامت، مسکن، تامین اجتماعی و اشتغال
- بررسی ابعاد حقوقی سیاست اجتماعی: تحلیل جایگاه حقوق شهروندی در سیاست اجتماعی، تحلیل حقوق اجتماعی به عنوان یک حق، تحلیل حقوق افراد خاص؛ افراد دارای ناتوانی، کودکان و سالمندان، جایگاه حقوق اجتماعی در قوانین و اسناد بالادستی
- بررسی ابعاد سیاسی سیاست اجتماعی: تحلیل ماهیت دولت‌ها در کم و کیف سیاست اجتماعی، نقش ایدئولوژی-های رفاهی در سیاست اجتماعی
- ابعاد اقتصادی سیاست اجتماعی: چگونگی تامین مالی سیاست‌های اجتماعی، تأثیر نظام اقتصادی بر سیاست‌های اجتماعی، تأثیر سیاست‌های اجتماعی بر فرایندهای اقتصادی
- ابعاد اجتماعی سیاست اجتماعی: گروه‌های هدف در سیاست اجتماعی، سهم گروه‌های مختلف از کیک رفاه، مبنای برخورداری از خدمات رفاهی، تبیین مقوله نیاز
- ارزیابی و تحلیل سیاست‌های اجتماعی از منظر: کارآمدی، اثربخشی و پیامدسنجی
- ارزیابی و تحلیل رابطه سیاست‌های اجتماعی و جمعیت
- ارزیابی و تحلیل سیاست‌های اجتماعی در برنامه‌های توسعه

ب- رئوس مطالب کارآموزی:

- مشاهده و آشنایی با فرایندهای انجام کار در سازمانها و نهادهای مرتبط با موضوع سیاست اجتماعی
- انجام پروژه‌های عملی با موضوع سیاست اجتماعی در فیلدهای سلامت و رفاه اجتماعی

منابع اصلی درس:

- 1) Midgley James O & Michelle M Livermore (Editor). The Handbook of Social Policy, SAGE Publications Inc. last edition
- 2) Simonovits Andrus (last edition), Modeling Pension Systems ,Palgrave Macmillan
- ۳) بلیک مور کن (آخرین ویرایش)، مقدمه ای بر سیاستگذاری اجتماعی ترجمه سعیدی و صادقی، انتشارات جامعه‌شناسان
- ۴) الکاک پیت، می مارگارت و راولینگسون کارن (آخرین ویرایش)، کتاب مرجع سیاستگذاری اجتماعی، ترجمه علی‌اکبر تاج‌مزینانی، محسن قاسمی و مرتضی قلیچ، انتشارات دانشگاه امام صادق (ع)
- ۵) گیدنر، آنتونی (آخرین ویرایش). راه سوم: بازسازی سویسیال دموکراسی. ترجمه متوچهر صبوری کاشانی، تهران: شیرازه.
- ۶) زارع حسین (آخرین ویرایش)، بیمه های اجتماعی سلامت در جهان و ایران، مرکز پژوهشهای مجلس شورای اسلامی
- ۷) دیکنز جان اتان (آخرین ویرایش)، درآمدی بر مددکاری اجتماعی و سیاست اجتماعی، ترجمه لیلا استادهاشمی، ملیحه خلوتی و سارا نوری، انتشارات جامعه‌شناسان.
- ۸) تیلور گری (آخرین ویرایش)، ایدئولوژی های رفاهی، ترجمه حسین محقق کمال و مهدی نصرت آبادی، جامعه‌شناسان
- ۹) مرکز پژوهشهای مجلس (آخرین ویرایش) بررسی تطبیقی سیاستهای مالیات زمین و مسکن در کشورهای و ملاحظات به کارگیری آنها در ایران.
- ۱۰) قوانین برنامه توسعه بعد از انقلاب اسلامی

شیوه ارزشیابی دانشجوی:

- آزمون در طول نیمسال تحصیلی ۲۵٪
- آزمون کتبی پایان نیمسال ۵۰٪
- انجام تکالیف ۱۵٪
- حضور و شرکت فعال در کلاس ۱۰٪

هدف کلی درس:

آشنایی دانشجویان با روش های انجام تحقیق و کاربرد آن در حل مسائل به صورت تنظیم طرح تحقیق، گردآوری اطلاعات و چگونگی تجزیه و تحلیل نتایج و گزارش نهایی می باشد.

شرح درس:

در این درس دانشجویان با انواع روش های تحقیق کمی و کاربرد عملی آنها آشنا می شوند. همچنین در این درس روش ارزیابی سریع وضعیت و پژوهش های ارزشیابی را فرا خواهند گرفت.

رئوس مطالب: (۳۴ ساعت نظری)

- بنیاد اندیشه های علمی در تحقیقات
- کلیات تحقیق (تعریف تحقیق، ویژگیهای تحقیق، فرآیند تحقیق، گام های تحقیق و ...)
- نحوه نگارش پروپوزال، نقد پروپوزال (عنوان، بیان مسئله، تنظیم اهداف، سوال و فرضیه، مرور منابع، چارچوب مفهومی و نظری، متغیرها، روش های جمع آوری داده و ...)
- تحقیق های توصیفی کمی (مطالعه مقطعی، پیمایش و ...)
- تحقیق های تحلیلی کمی (همبستگی، علی مقایسه ای، مورد شاهدهی، همگروهی، مداخله ای و ...)
- ارزیابی سریع وضعیت؛ نیازسنجی
- پژوهش های ارزشیابی (اقدام پژوهشی و ...)
- روایی و پایایی در پژوهش های کمی
- معیارهای علیت
- نحوه نگارش گزارش نهایی تحقیق کمی، نقد گزارش نهایی
- نحوه نگارش مقالات علمی، نقد مقاله
- اخلاق در نشر

منابع اصلی درس:

- ۱) روش های تحقیق بین رشته ای در اعتیاد و سایر مشکلات و انحرافات (آسیب های) اجتماعی کیفی و کمی، رفیعی و همکاران، نشر دانژه، آخرین ویرایش
- ۲) روش های تحقیق در علوم اجتماعی، ارل بی بی ترجمه فاضل، نشر سمت، آخرین ویرایش
- ۳) مبانی پژوهش در علوم رفتاری، کرلینجر، ترجمه پاشا شریفی و نجفی ژند، نشر آوای نور، آخرین ویرایش
- ۴) پیمایش در علوم اجتماعی دواس، ترجمه نائی، نشر نی، آخرین ویرایش
- ۵) روش تحقیق در علوم اجتماعی، کیوی، ترجمه نیک گهر، نشر توتیا، آخرین ویرایش

۶) تحقیق در سیستم های بهداشتی، سازمان جهانی بهداشت، ترجمه ستوده مرام و همکاران، وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی، آخرین ویرایش

شیوه ارزشیابی دانشجو:

- آزمون در طول نیمسال تحصیلی ۲۵٪
- آزمون کتبی پایان نیمسال ۵۰٪
- انجام تکالیف ۱۵٪
- حضور و شرکت فعال در کلاس ۱۰٪

کد درس: ۱۰

نام درس: آسیب‌های اجتماعی و روش‌های پیشگیری از آن
پیش‌نیاز یا همزمان: نظریه‌های جامعه‌شناسی و روان‌شناسی اجتماعی
تعداد واحد: ۳ واحد (۲ واحد نظری - ۱ واحد کارآموزی)
نوع واحد: (نظری - کارآموزی)

هدف کلی درس:

آشنایی دانشجویان با شناخت و تحلیل آسیب‌های اجتماعی و ارائه الگوهایی در زمینه پیشگیری از آسیب‌های اجتماعی می‌باشد.

شرح درس:

در این درس دانشجویان با نظریه‌های مختلف تبیین‌کننده آسیب‌های اجتماعی و روش‌های مختلف پیشگیری از آنها آشنا می‌شوند. به علاوه در این درس وضعیت انواع آسیب‌های اجتماعی در کشور مورد توجه و بررسی قرار می‌گیرد.

رئوس مطالب: (۳۴ ساعت نظری)

الف- رئوس مطالب نظری

- تعریف مفاهیم و سازه‌های مرتبط با آسیب‌های اجتماعی (انحراف اجتماعی، مسأله اجتماعی، مسأله روانی، بزهکاری)
- روند تاریخی ظهور و شکل‌گیری آسیب اجتماعی
- نظریه‌های مختلف تبیین‌کننده آسیب‌های اجتماعی (اعم از نظریه‌های جامعه‌شناختی، روانشناختی و ...)
- روش‌های مختلف پیشگیری از آسیب‌های اجتماعی اعم از روانشناختی و جامعه‌شناختی
- بررسی وضعیت انواع آسیب‌های اجتماعی در کشور
- چگونگی تدوین و اجرای یک طرح مداخله‌ای برای پیشگیری از آسیب‌های اجتماعی

ب- رئوس مطالب کارآموزی: (۵۱ ساعت کارآموزی)

- مشاهده و آشنایی با فرایندهای انجام کار در سازمانها و نهادهای مرتبط با موضوع آسیب‌های اجتماعی در کشور
- انجام پروژه‌های عملی در قیلدهای آسیب‌های اجتماعی مانند کودکان کار و خیابان، کارتن‌خوابی، اعتیاد و ...

منابع اصلی درس:

- (۱) مارتین، واینبرگ، ارل رابینگن (آخرین ویرایش). رویکردهای نظری هفتگانه در بررسی مسائل اجتماعی، ترجمه رحمت‌الله صدیق سروسستانی، دانشگاه تهران.
- (۲) لوزیک دانیلین (آخرین ویرایش)، نگرشی نو در تحلیل مسائل اجتماعی، ترجمه سعید معیدفر، تهران.
- (۳) متاز، فریده (آخرین ویرایش) انحرافات اجتماعی: نظریه و دیدگاهها. تهران: شرکت سهامی انتشار
- (۴) معیدفر، سعید. (آخرین ویرایش) جامعه‌شناسی مسائل اجتماعی ایران. تهران، نور علم.
- (۵) صدیق سروسستانی، رحمت‌الله. (آخرین ویرایش). آسیب‌شناسی اجتماعی (جامعه‌شناسی انحرافات اجتماعی). تهران: (بینا)

۶) مجموعه مقالات همایش آسیبهای اجتماعی. (آخرین ویرایش). تهران: نشر آگه.

- 7) William Kornblum, Joseph Julian (last edition).-Social Problems, Prentice Hal
- 8) Zili Sloboda, William J. Bukoski (last edition), Handbook of Drug Abuse Prevention (Handbooks of Sociology and Social Research),
- 9) Daniel R. McCarthy (last edition). 'Soft' Policing: The Collaborative Control of Anti-Social Behaviour, Palgrave Macmillan
- 10) Daniel McCarthy (last edition), Soft' Policing The Collaborative Control of Anti-Social Behaviour Daniel McCarthy Department of Sociology, University of Surrey, UK

شیوه ارزشیابی دانشجوی:

- آزمون در طول نیمسال تحصیلی ۲۵٪
- آزمون کتبی پایان نیمسال ۵۰٪
- انجام تکالیف ۱۵٪
- حضور و شرکت فعال در کلاس ۱۰٪

نام درس: سلامت و تعیین کننده های اجتماعی آن

کد درس: ۱۱

پیش نیاز یا همزمان: -

تعداد واحد: ۲ واحد (۱ واحد نظری - ۱ واحد کارآموزی)

نوع واحد: (نظری - کارآموزی)

هدف کلی درس: آشنایی دانشجویان با مفاهیم مرتبط با سلامت و تعیین کننده های اجتماعی آن می باشد

شرح درس: در این درس دانشجویان با مفاهیم جامعه سالم، تعیین کننده های اجتماعی سلامت، نابرابری و عدالت در سلامت آشنا می شوند. همچنین در این درس وضعیت شاخص های سیمای سلامت در ایران مورد بررسی و توجه قرار می گیرد.

رئوس مطالب: (۱۷ ساعت نظری)

الف- رئوس مطالب نظری:

- تعریف سلامت و مفاهیم مرتبط (طیف، تعیین کننده، سنجش سلامت و ...) / نقد مقاله
- تعریف ابعاد سلامت و سنجش آن ها
- تعریف سلامت جامعه/ نقد مقاله
- تعیین کننده های اجتماعی سلامت (SDH)
- نابرابری و عدالت در سلامت
- سنجش نابرابری و عدالت در سلامت
- امنیت غذایی(مفهوم، ابزار و شاخص ها، وضعیت ایران، مرور مطالعات انجام شده)/ نقد مقاله
- سواد سلامت (مفهوم، ابزار و شاخص ها، وضعیت ایران، مرور مطالعات انجام شده)/ نقد مقاله
- حمایت اجتماعی و سلامت (مفهوم، ابزار و شاخص ها، وضعیت ایران، مرور مطالعات انجام شده)
- سرمایه اجتماعی و سلامت (مفهوم، ابزار و شاخص ها، وضعیت ایران، مرور مطالعات انجام شده)
- وضعیت اقتصادی اجتماعی و سلامت (مفهوم، ابزار و شاخص ها، وضعیت ایران، مرور مطالعات انجام شده)
- کیفیت زندگی (مفهوم، ابزار و شاخص ها، وضعیت ایران، مرور مطالعات انجام شده)/ نقد مقاله
- شاخص توسعه انسانی (مفهوم، وضعیت ایران و دیگر کشورها، مرور مطالعات انجام شده) / نقد مقاله
- اهداف توسعه هزاره، اهداف توسعه پایدار (مفهوم، وضعیت ایران و دیگر کشورها، مرور مطالعات انجام شده) / نقد مقاله
- شاخص های سیمای سلامت در ایران (DHS) / نقد مقاله
- پوشش همگانی سلامت (UHC)
- طرح تحول نظام سلامت

ب- رئوس مطالب کارآموزی: (۵۱ ساعت کارآموزی)

- مشاهده و آشنایی با فرایندهای انجام کار در سازمان های و نهادهای مرتبط با موضوع سلامت اجتماعی در کشور.
- انجام پروژه های عملی در فیلهای سلامت اجتماعی مانند نابرابری اجتماعی، امنیت غذایی و ...

منابع اصلی درس:

- ۱) پوشش همگانی سلامت، موسسه ملی تحقیقات سلامت جمهوری اسلامی ایران، آخرین ویرایش
- ۲) درسنامه طب پیشگیری و پزشکی اجتماعی (آخرین ویرایش)، انتشارات ایلیا، جلد دوم
- ۳) سلامت و عوامل اجتماعی تعیین کننده آن (راهکار اصلی گسترش عدالت در سلامت و ایجاد فرصتی منصفانه برای همه) (آخرین ویرایش)، دبیرخانه تعیین کننده های اجتماعی سلامت وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی
- ۴) گزارش نهایی طرح بررسی، تحلیل و تدوین سند ملی اغذیه و امنیت غذایی کشور، وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی
- ۵) گزارش دیده بانی سلامت کشور، سیمای سلامت و جمعیت در ایران، وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی ، آخرین ویرایش گزارشات معتبر منتشر شده (به روز) الکترونیکی ایران و دنیا از جمله شاخص توسعه انسانی، اهداف توسعه هزاره و ...
- 6) Challenging inequities in health: From ethics to action (last edition), Evans T and et al..., Oxford University press
- 7) Closing the gap in a generation (last edition), WHO
- 8) Equity, social determinants and Public health Programmes (last edition), WHO
- 9) Social epidemiology (2000), Berkman L.F, Kawachi I, Oxford University press
- 10) The solid facts (2003), Wilkinson R, Marmot M, WHO
- 11) Towards a conceptual framework for analysis and action on the social determinants of health (last edition), WHO

شیوه ارزشیابی دانشجوی:

- آزمون در طول نیمسال تحصیلی ۲۵٪
- آزمون کتبی پایان نیمسال ۵۰٪
- انجام تکالیف ۱۵٪
- حضور و شرکت فعال در کلاس ۱۰٪

نام درس: جامعه‌شناسی رفاه اجتماعی
پیش‌نیاز یا همزمان: نظریه‌های جامعه‌شناسی
تعداد واحد: ۲ واحد
نوع واحد: نظری

هدف کلی درس:

آشنایی دانشجویان با تبیین رفاه اجتماعی با رویکردهای مختلف جامعه‌شناسی می‌باشد.

شرح درس:

در این درس دانشجویان با کارکردهای اجتماعی رفاه اجتماعی، تأثیر مسائل اجتماعی بر رفاه اجتماعی و تأثیر تحولات جامعه جدید بر رفاه اجتماعی آشنا می‌شوند.

رئوس مطالب: (۳۴ ساعت نظری)

- توصیف تفکر جامعه‌شناختی و ابعاد مختلف رفاه اجتماعی
- چیستی تفکر جامعه‌شناختی
- چیستی رفاه اجتماعی
- نهادهای متولی رفاه
- ابعاد حقوقی رفاه اجتماعی
- جایگاه و تلقی عدالت در حوزه رفاه اجتماعی
- تبیین رفاه اجتماعی با رویکردهای مختلف جامعه‌شناسی
- چرایی فراز و فرودهای نهادهای رفاهی از جمله دولت رفاه
- کارکردهای اجتماعی رفاه اجتماعی
- تأثیر ایدئولوژی‌ها و سیاست‌های دولت بر رفاه اجتماعی
- تأثیر مسائل اجتماعی بر رفاه اجتماعی
- نقش فرهنگ و الگوهای فرهنگی بر رفاه اجتماعی
- نقش مقولات جامعه‌شناختی طبقه، قومیت، نژاد و جنسیت بر رفاه اجتماعی
- تأثیر جنبش‌های اجتماعی بر رفاه اجتماعی
- نابرابری و رفاه اجتماعی
- تأثیر تحولات جامعه جدید بر رفاه اجتماعی

منابع اصلی درس:

- ۱) فیتزپتریک تونی (آخرین ویرایش)، نظریه رفاه؛ سیاست اجتماعی چیست، ترجمه هرمز همایون پور، انتشارات طرح نو
- ۲) بونولی جولیانو، جورج ویک، کوبی پیتر تیلر (آخرین ویرایش)، دولت رفاه در اروپا، ترجمه هرمز همایون پور
- ۳) اینگلهارت رونالد، تحول فرهنگی در جامعه پیشرفته صنعتی، ترجمه مریم وتر، نشر کویر، آخرین ویرایش
- ۴) همتی مجتبی (آخرین ویرایش)، "حقوق رفاه اجتماعی و اشکال کنترل قضایی"، راهبرد شماره پنجاه

- ۵) شیرخانی محمدعلی (۱۳۹۰)، "مدلهای توردیک و دولتهای رفاهی اروپا"، فصلنامه سیاست مجله دانشکده حقوق و علوم سیاسی، دوره ۴۱، شماره ۴، زمستان ۱۳۹۰
- ۶) هزارجریبی جعفر و صفری شالی رضا (۱۳۹۱)، "رفاه اجتماعی و عوامل موثر بر آن مطالعه موردی شهر تهران"، مجله پژوهش و برنامه‌ریزی شهری، سال دوم، شماره پنجم، تابستان ۱۳۹۳
- ۷) شیانی ملحیه (۱۳۸۱)، "شهروندی و رفاه اجتماعی"، رفاه اجتماعی، سال اول، شماره ۴
- ۸) نصرتی نژاد فرهاد، بررسی نقش و جایگاه نظام تأمین اجتماعی، فصلنامه تأمین اجتماعی، شماره ۱۸، پاییز ۱۳۸۳
- ۹) نصرتی نژاد فرهاد، ارتباطات، جهانی شدن و جنبشهای اجتماعی، پژوهشنامه علوم انسانی دانشگاه مازندران، سال چهارم پاییز ۱۳۸۳ شماره ۱۴
- 10) Editors of Salem Press (last edition) The Effects of Poverty & The Welfare State (Sociology Reference Guide), Salem Press
- 11) Margaret Levi(Editor), The Politics of Welfare State Reform in Continental Europe, CAMBRIDGE UNIVERSITY PRESS, last edition
- 12) JOSEPH H. MICHALSKI, Financial Altruism or Unilateral Resource Exchanges? Toward a Pure Sociology of Welfare, King's University College at the University of Western Ontario. Sociological Theory 21:4 December 2003
- 13) Gizem Arikan, Social values and cross-national differences in attitudes towards welfare, Department of International Relations Yasar University, last edition
- 14) Philip A. Curry and Matthew Doyle, Social Welfare and the Benefits to Crime, University of Waterloo, last edition

شیوه ارزشیابی دانشجو:

- آزمون در طول نیمسال تحصیلی ۲۵٪
- آزمون کتبی پایان نیمسال ۵۰٪
- انجام تکالیف ۱۵٪
- حضور و شرکت فعال در کلاس ۱۰٪

هدف کلی درس: آشنایی دانشجویان با شاخص‌های رفاه اجتماعی و سلامت و روش‌های سنجش و اندازه‌گیری آن‌ها می‌باشد.

شرح درس: در این درس دانشجویان با شاخص‌های اثباتی و دستوری نابرابری آشنا شده و روش‌های سنجش آن را فرا می‌گیرند. همچنین در این درس با انواع شاخص‌های فقر و متدولوژی ساخت شاخص‌های ترکیبی و مراحل آن نیز آشنا می‌شوند.

رئوس مطالب: (۳۴ ساعت نظری)

- تعاریف، اصول و مفاهیم اولیه
- نابرابری و رفاه
- شاخص‌های اثباتی نابرابری: مبانی و روش‌های اندازه‌گیری (منحنی لورنز؛ ضریب جینی؛ شاخص تیل؛ سنج‌های چندکی)
- شاخص‌های دستوری نابرابری: مبانی و روش‌های اندازه‌گیری (رویگرد آرو به شاخص‌های نابرابری؛ رویکرد توابع ارزیابی اجتماعی؛ رویکرد دالتون به سنج‌های نابرابری؛ سنج نابرابری اتکینسون)
- نابرابری در فرصت‌ها و شاخص‌های آن
- نابرابری چند بُعدی و رفاه
- شاخص توسعه انسانی
- شاخص‌های فقر (سرانه فقر، شکاف فقر؛ شاخص فقر سن؛ سنج‌های چند بُعدی فقر)
- متدولوژی تدوین شاخص‌های ترکیبی
- انواع روش‌های استانداردسازی متغیرها
- انواع روش‌های وزن دهی متغیرها
- انواع روش‌های تجمیع متغیرها
- شاخص‌های عینی و ذهنی سلامت و رفاه اجتماعی
- شاخص‌های منفرد و ترکیبی سلامت و رفاه اجتماعی

منابع اصلی درس:

- (۱) ارباب، حمیدرضا (آخرین ویرایش). راهنمای شاخص‌های اقتصادی به همراه داده‌های ایران، موسسه علمی فرهنگی نص.
- (۲) - رجایی، کاظم؛ معلمی، مهدی (آخرین ویرایش). درآمدی بر مفهوم عدالت اقتصادی و شاخص‌های آن، موسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی.
- (۳) - درخشان، حمیرضا؛ یگانلو، عطیه (آخرین ویرایش). شاخص چندبُعدی فقر در ایران (تبیین شاخص و برآورد بر مبنای استان‌ها)، موسسه تحقیقاتی تدبیر اقتصاد.

۴) سازمان همکاری‌های اقتصادی و توسعه (آخرین ویرایش). دستنامه تدوین شاخص‌های ترکیبی (متدولوژی و راهنمای عملی)، ترجمه حسین محقق‌کمال، انتشارات دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی.

5) Villar, Antonio (last edition). Lectures on Inequality, Poverty and Welfare, Springer International Publishing.

شیوه ارزشیابی دانشجو:

- آزمون در طول نیمسال تحصیلی ۲۵٪
- آزمون کتبی پایان نیمسال ۵۰٪
- انجام تکالیف ۱۵٪
- حضور و شرکت فعال در کلاس ۱۰٪

نام درس: اقتصاد رفاه

کد درس: ۱۴

پیش‌نیاز یا همزمان: اقتصاد خرد و کلان و مبانی و نظریه‌های رفاه اجتماعی
تعداد واحد: ۲ واحد (۱ واحد نظری - ۱ کارآموزی)
نوع واحد: (نظری - کارآموزی)

هدف کلی درس:

آشنایی دانشجویان با مفاهیم و نظریه‌های اصلی اقتصاد رفاه و شاخص‌های اندازه‌گیری رفاه اجتماعی جهت درک و تحلیل رابطه اقتصاد رفاه و سیاست اجتماعی و ارائه تصویری از اقتصاد رفاه در ایران می‌باشد.

شرح درس:

در این درس دانشجویان با نظریات اقتصاد رفاه، شاخص‌ها و روش‌های اندازه‌گیری رفاه اقتصادی آشنا می‌شوند. علاوه بر این، در این درس تحلیل اقتصادی سیاست‌ها، برنامه‌ها و طرح‌های مرتبط با رفاه و بهزیستی در ایران ارائه می‌شود.

رئوس مطالب: (۱۷ ساعت نظری)

الف- رئوس مطالب نظری:

- آشنایی با نظریه‌های اقتصاد رفاه
 - دولت رفاه
 - آشنایی با شاخص‌ها و روش‌های اندازه‌گیری رفاه اقتصادی
 - تحلیل کارایی اقتصادی و کاربرد نظریه‌های مربوطه در سیاست‌گذاری‌های رفاه اجتماعی
 - شناخت انواع شکست‌های بازار و زمینه‌های مداخله دولت در اقتصاد
 - آشنایی با انواع کالاهای عمومی، مالیات‌ها و سوبسید
 - فقر، نابرابری و روش‌های محاسبه انواع نابرابری‌ها
 - شاخص‌های اندازه‌گیری رفاه
 - آشنایی با روش‌های هزینه-فایده و هزینه-اثربخشی در حوزه رفاه
 - رشد، توسعه و رفاه اقتصادی در برنامه‌های توسعه ایران
 - سرمایه انسانی و سیاست‌های مرتبط با آن در ایران
 - بیمه‌ها و تامین اجتماعی در ایران
- تحلیل اقتصادی سیاست‌ها، برنامه‌ها و طرح‌های مرتبط با رفاه و بهزیستی در ایران (مسکن، آموزش، سلامت، یارانه‌ها و غیره)

ب- رئوس مطالب کارآموزی: (۵۱ ساعت کارآموزی)

- آشنایی با تحلیل‌های اقتصادی سیاست‌ها، برنامه‌ها و طرح‌های مرتبط با رفاه و بهزیستی در ایران (مسکن، آموزش، سلامت، یارانه‌ها و غیره) در نهادهای مرتبط با اقتصاد رفاه ایران.
- انجام تحلیل‌های اقتصادی کاربردی در زمینه‌های مرتبط با رفاه و سلامت اجتماعی.

منابع اصلی درس:

- ۱) جواد پورمقیم (آخرین ویرایش). اقتصاد بخش عمومی. نشر نی.
- ۲) عزت اله عباسیان، میثم نسریین دوست (آخرین ویرایش). اقتصاد رفاه، انتشارات نور علم.
- ۳) محمد تقی گیلک، رضا علی عسگری (آخرین ویرایش). درسنامه اقتصاد رفاه یا نگرش اسلامی. انتشارات پژوهشگاه حوزه و دانشگاه.
- 4) Smith, Charles (last edition). Economic Development, Growth and Welfare-Macmillan Education, UK.
- 5) Villar, Antonio (last edition). Lectures on Inequality, Poverty and Welfare. Springer International Publishing.
- 6) Little, I. M. (last edition). A Critique of Welfare Economics, Oxford University Press.

شیوه ارزشیابی دانشجوی:

- آزمون در طول نیمسال تحصیلی ۲۵٪
- آزمون کتبی پایان نیمسال ۵۰٪
- انجام تکالیف ۱۵٪
- حضور و شرکت فعال در کلاس ۱۰٪

هدف کلی درس:

آشنایی دانشجویان با مبانی، نظریه ها و مکاتب رفاه اجتماعی و ایجاد توانایی شناخت اهمیت این مباحث در درک و تحلیل سیاست ها و برنامه های رفاه اجتماعی می باشد.

شرح درس: در این درس دانشجویان با ماهیت رفاه اجتماعی و قلمروهای آن، ابعاد مختلف رفاه اجتماعی و انواع مفاهیم و نظریه های مرتبط با رفاه اجتماعی، عدالت اجتماعی، شهروندی و ... آشنا می شوند.

رئوس مطالب: (۳۴ ساعت نظری)

- تعریف و ماهیت رفاه اجتماعی و قلمروهای آن
- تاریخچه سیاست های رفاه اجتماعی در جهان و ایران
- ابعاد مختلف رفاه اجتماعی
- تعریف مفاهیم اصلی در نظریه های رفاه اجتماعی
- رفاه فردی و رفاه جمعی
- رویکردهای ارائه خدمات رفاه اجتماعی
- بهزیستن و شادکامی
- تعریف مفاهیم و نظریه های برابری
- تعریف مفاهیم و نظریه های عدالت اجتماعی و اقتصادی
- تعریف مفاهیم و نظریه های آزادی
- تعریف مفاهیم و نظریه های شهروندی
- تعریف مفاهیم و نظریه های طرد اجتماعی
- تعریف مفاهیم و نظریه های دولت رفاه
- معرفی مکاتب رفاه اجتماعی
- ایدئولوژی و رفاه اجتماعی
- لیبرالیسم
- نتو لیبرالیسم
- سوسیال دموکراسی
- راه سوم
- مارکسیسم
- فمینیسم
- سبزها
- رفاه اجتماعی در اسلام
- کاربرد نظریه های رفاه اجتماعی در تحلیل سیاست های اجتماعی

منابع اصلی درس:

- ۱) فیتز پتریک، تونی (آخرین ویرایش)، نظریه های رفاه، سیاست اجتماعی چیست؟، ترجمه هرمز همایون پور، تهران: انتشارات گام نو.
- ۲) فیتز پتریک، تونی (آخرین ویرایش)، نظریه های رفاه جدید، ترجمه هرمز همایون پور، تهران: انتشارات موسسه عالی پژوهش تامین اجتماعی.
- ۳) تیلور، گری (آخرین ویرایش)، ایدئولوژی و رفاه، ترجمه حسین محقق کمال و مهدی نصرت آبادی، تهران: انتشارات جامعه شناسان.
- ۴) محمدی، محمد علی و موسوی، میرطاهر (آخرین ویرایش)، مفاهیم و نظریه های رفاه اجتماعی، تهران: انتشارات دانژه.
- ۵) غفاری، غلامرضا و حبیب پور گتایی، کرم (آخرین ویرایش)، سیاست اجتماعی: بنیان های مفهومی و نظری، چاپ دوم، تهران: موسسه انتشارات دانشگاه تهران.
- ۶) قابل، احمد (آخرین ویرایش)، اسلام و تامین اجتماعی: مبانی و راهکارهای حمایتی و بیمه ای در قرآن، روایات، اخلاق و فقه اسلامی، تهران: موسسه عالی پژوهش تامین اجتماعی.
- ۷) ابراهیمی، محمد حسین (آخرین ویرایش)، تامین اجتماعی در اسلام، چاپ اول، تهران: نشر تامین.
- ۸) هزار جریبی، جعفر و صفری شالی، رضا (آخرین ویرایش)، آناتومی رفاه اجتماعی، تهران: انتشارات جامعه و فرهنگ.
- ۹) الکاکی، پیت و دیگران (آخرین ویرایش)، کتاب مرجع سیاستگذاری اجتماعی (جلد اول)، ترجمه علی اکبر تاج مزینانی و محسن قاسمی، تهران: معاونت پژوهشی دانشگاه امام صادق (ع).
- ۱۰) الکاکی، پیت و دیگران (آخرین ویرایش)، کتاب مرجع سیاستگذاری اجتماعی، ترجمه علی اکبر تاج مزینانی و محسن قاسمی، تهران: معاونت پژوهشی دانشگاه امام صادق (ع).
- ۱۱) زاهدی اصل، محمد (آخرین ویرایش)، مبانی رفاه اجتماعی، تهران، انتشارات دانشگاه علامه طباطبایی.
- 12) Bochel, H., Bochel, C., Page, R. and Sykes, R. (last edition), Social Policy: Themes, Issues and Debates (second edition), Pearson Education Limited, Harlow.
- 13) Midgley, M. and Livermore, M. (eds.) (last edition), The Handbook of Social Policy, Sage Publication.
- 14) Spicker, P. (last edition), Social policy: Themes and Approaches. Policy Press.
- 15) Lister, R. (last edition), Understanding Theories and Concepts in Social Policy, Policy Press.

شیوه ارزشیابی دانشجو:

- آزمون در طول نیمسال تحصیلی ۲۵٪
- آزمون کتبی پایان نیمسال ۵۰٪
- انجام تکالیف ۱۵٪
- حضور و شرکت فعال در کلاس ۱۰٪

کد درس: ۱۶

نام درس: سمینار رفاه اجتماعی در ایران

پیش نیاز یا همزمان: -

نوع واحد: (۱ واحد عملی)

هدف کلی درس:

هدف از این درس تقویت مهارت های تدریس و ارائه دانشجویان در حوزه های مرتبط با سلامت و رفاه اجتماعی می باشد.

نام درس: خدمات اجتماعی و شناخت گروه های هدف
پیش نیاز یا همزمان: -

نوع واحد: ۳ واحد (۲ واحد نظری - ۱ واحد کارآموزی)
هدف کلی درس:

آشنایی دانشجویان با مباحث مربوط به خدمات اجتماعی و شناخت گروه های در ایران می باشد.

شرح درس:

در این درس دانشجویان با تاریخچه خدمات اجتماعی در ایران و جهان، نقش سازمان های خیریه و سازمان های بین المللی در زمینه خدمات اجتماعی و همچنین گروه های هدف خدمات اجتماعی آشنا می شوند.

رئوس مطالب: (۳۴ ساعت نظری)

الف- رئوس مطالب نظری:

- اهمیت، فلسفه و دیدگاه رایج در حیطه خدمات اجتماعی
- تاریخچه خدمات اجتماعی در ایران و جهان
- خصوصیات سازمان های ارائه دهنده خدمات اجتماعی در ایران
- نقش و جایگاه مددکاران اجتماعی در ساختار خدمات اجتماعی.
- خصوصیات سازمان های بین المللی فعال در زمینه خدمات اجتماعی
- گروه های هدف خدمات اجتماعی و خدمات ارائه شده به هر گروه

ب- رئوس مطالب کارآموزی: (۵۱ ساعت کارآموزی)

- آشنایی با رویه های کاری سازمان های خدمات اجتماعی از جمله سازمان های مردم نهاد و خیریه در کشور.
- انجام مطالعات کاربردی در زمینه مددکاری اجتماعی و خدمات اجتماعی در بین گروه های هدف برنامه های رفاه اجتماعی.

منابع اصلی درس:

- ۱) اعرابی سید محمد. طراحی ساختار مدیریت نظام رفاه اجتماعی چاپ اول، دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی، آخرین ویرایش
- ۲) اکبری محمد علی. بررسی برنامه ریزی دولتی در حوزه تأمین اجتماعی ایران چاپ اول. مؤسسه عالی پژوهش تأمین اجتماعی، آخرین ویرایش
- ۳) یولونی جولیانو، ترجمه هرمز همایون پور، دولت رفاه در اروپا چاپ اول، مؤسسه عالی پژوهش تأمین اجتماعی، تهران، آخرین ویرایش
- ۴) مدنی سعید. به سوی نظام جامع رفاه اجتماعی چاپ اول، دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی، آخرین ویرایش
- ۵) برنامه های تفصیلی رفاه اجتماعی، گروه برنامه ریزی رفاه اجتماعی و بهداشت، سازمان برنامه و بودجه.
- ۶) حسام نیکوپور- دیلمی دکتر وحیده نکین. شاخص حمایت اجتماعی ارزیابی نتایج در منطقه آسیا و اقیانوسیه بانک توسعه آسیایی، انتشارات شلاک، تهران، آخرین ویرایش

- ۷) حسام نیکوپور، مجید حسن زاده اصفهانی، حمایت اجتماعی: بازیابی اقتصادی، توسعه فراگیر و عدالت اجتماعی سازمان بین المللی کار (ILO)، انتشارات، شلاک، تهران، آخرین ویرایش
- ۸) مرویان حسینی رضا، طرح پژوهشی بررسی الگوی خدمات اجتماعی و ارزیابی عملکرد آن طی برنامه اول و دوم توسعه، دفتر پژوهش های کاربردی دانشگاه تربیت مدرس.

شیوه ارزیابی دانشجوی:

- آزمون در طول نیمسال تحصیلی ۲۵٪
- آزمون کتبی پایان نیمسال ۵۰٪
- انجام تکالیف ۱۵٪
- حضور و شرکت فعال در کلاس ۱۰٪

نام درس: زبان تخصصی
پیش نیاز یا همزمان: -
نوع واحد: (۲ واحد نظری)

کد درس: ۱۸

هدف کلی درس:

افزایش توانایی دانشجویان برای درک متون انگلیسی تخصصی مرتبط با سیاستگذاری اجتماعی و رفاه اجتماعی در کتب، مجلات علمی- پژوهشی و سخنرانی همایش های تخصصی و پایگاه های اطلاعاتی معتبر می باشد.

شرح درس:

در این درس دانشجویان با کلید واژه های اصلی در متون تخصصی سیاستگذاری و رفاه اجتماعی و شیوه های ترجمه و درک مطلب متون تخصصی آشنا می شوند. همچنین دانشجویان شیوه نگارش چیده مقالات تخصصی به انگلیسی را فرا می گیرند.

رئوس مطالب: (۳۴ ساعت نظری)

- آشنایی با کلید واژه های اصلی در متون تخصصی سیاستگذاری و رفاه اجتماعی
- شناسایی عبارات متداول در نگارش چکیده های مقالات تخصصی به انگلیسی
- آشنایی با شیوه ترجمه چکیده مقالات تخصصی انگلیسی و ویرایش آن
- شیوه های درک مطلب سخنرانی های علمی به زبان انگلیسی
- تهیه چکیده انگلیسی از چکیده فارسی مقالات علمی- پژوهشی

منابع اصلی درس:

- کتب تخصصی، مجلات معتبر علمی - پژوهشی داخلی و خارجی، پایگاه های اطلاعاتی معتبر و فیلم های آموزشی حوزه رفاه و سیاست اجتماعی به زبان انگلیسی.

شیوه ارزشیابی دانشجو:

- آزمون در طول نیمسال تحصیلی ۲۵٪
- آزمون کتبی پایان نیمسال ۵۰٪
- انجام تکالیف ۱۵٪
- حضور و شرکت فعال در کلاس ۱۰٪

کد درس: ۱۹

نام درس: پایان نامه
پیش نیاز یا همزمان: -
تعداد واحد: (۴ واحد)

هدف کلی درس:

هدف از انجام پایان نامه افزایش توانایی دانشجویان برای انجام پژوهش عملی در یکی از حوزه های سلامت و رفاه اجتماعی می باشد.

کد درس: ۲۰

نام درس: روش تحقیق کیفی
پیش نیاز یا همزمان: آمار در علوم اجتماعی
تعداد واحد: ۲ واحد
نوع واحد: نظری

هدف کلی درس:

آشنایی دانشجویان با پژوهش های کیفی متداول می باشد.

شرح درس:

در این درس دانشجویان با خصوصیات تحقیق کیفی ، انواع روش های مختلف آن ، روایی و پایایی تحقیق کیفی و شیوه های تحلیل این روش ها آشنا می شوند.

رئوس مطالب: (۳۴ ساعت نظری)

- اهمیت، فلسفه و دیدگاه پژوهش کمی و کیفی
- خصوصیات تحقیقات کیفی
- روشهای پژوهش کیفی (پدیده شناسی، قوم نگاری،...)
- روشهای جمع آوری اطلاعات در پژوهش های کیفی
- طبقه بندی و تحلیل داده های کیفی
- روایی و پایایی در پژوهش های کیفی
- تجزیه و تحلیل و روند جمع بندی داده های کیفی

منابع اصلی درس:

- 1) Strauss, A.(last edition) Qualitative analysis for social scientists , Cambridge, university press 2008
 - 2) Patton, M. (last edition) Qualitative Evaluation and Research Methods , V.S.A.
- (۳) ادیب حاج باقری م، پرویزی س، صلصالی م، روشهای تحقیق کیفی، انتشارات بشری. آخرین ویرایش

شیوه ارزشیابی دانشجویان:

- آزمون در طول نیمسال تحصیلی ۲۵٪
- آزمون کتبی پایان نیمسال ۵۰٪
- انجام تکالیف ۱۵٪
- حضور و شرکت فعال در کلاس ۱۰٪

نام درس: آمار کاربردی
پیش‌نیاز یا همزمان: آمار در علوم اجتماعی
تعداد واحد: ۲ واحد (۱ واحد نظری - ۱ عملی)
نوع واحد: (نظری - عملی)

هدف کلی درس:

آشنایی دانشجویان با آزمون‌های آماری پارامتریک و ناپارامتریک و مهارت در انتخاب آزمون‌های آماری مورد نیاز می‌باشد.

شرح درس:

در این درس دانشجویان نرم افزارهای کاربردی سلامت و رفاه اجتماعی را فراگرفته و بطور عملی با کاربرد آنها در مطالعات این حوزه آشنا می‌شوند.

رنوس مطالب: (۱۷ ساعت نظری)

الف- رنوس مطالب نظری:

- آشنایی با نرم افزار SPSS، پنجره‌های اصلی و محاوره‌ای آن

ب- رنوس مطالب عملی: (۳۴ ساعت عملی)

- تعریف متغیر و ورود داده
- کنترل کیفی داده‌های وارد شده در نرم افزار
- آماده‌سازی داده‌های وارد شده جهت تحلیل (دستور Select Cases, Split file)
- بررسی پایایی ابزارهای اصلی تحقیق
- محاسبه متغیرهای اصلی پژوهش (دستور Compute)
- توصیف متغیرهای کیفی و کمی (دستورهای Frequencies, Descriptive, Explore, Crosstabs, Means)
- فرضیه‌آزمایی، انواع فرضیه، سطح معناداری، توان آزمون، اندازه اثر، خطای نوع اول و دوم
- بررسی توزیع متغیرهای اصلی پژوهش و شیوه مدیریت داده‌های پرت
- آزمون T تک نمونه‌ای یک متغیره، آزمون T تک نمونه‌ای چندمتغیره، آزمون T دو نمونه مستقل، آزمون T دو نمونه وابسته، تحلیل واریانس یکراهه بین گروهی، تحلیل واریانس دو راهه بین گروهی، تحلیل واریانس اندازه گیری‌های تکراری درون گروهی و بین گروهی، تحلیل کواریانس
- ضریب همبستگی ساده و انواع آن، ضریب همبستگی تفکیکی، ضریب همبستگی دو رشته‌ای، ضریب همبستگی دو رشته‌ای نقطه‌ای، تحلیل رگرسیون خطی ساده و چندگانه، تحلیل رگرسیون لجستیک ساده و چندگانه.
- شیوه تفسیر خروجی هر یک از آزمون‌های آماری و نحوه گزارش آکادمیک آنها در گزارش‌های تحقیق
- آزمون‌های ناپارامتری: یو-من ویتنی، کروسکال والیس، ویلکاکسون، کوکران، فریدمن، کایدوی تک بعدی و دو بعدی
- نمودارهای ستونی، دایره‌ای، هیستوگرام، Box Plot, Error Bar, Scatter Plot و انواع ساده و خوشه‌ای آنها.

منابع اصلی درس:

1. *Medical Statistics: A Guide to SPSS, Data Analysis and Critical Appraisal*, Belinda Barton and Jennifer Peat, (last edition), Wiley Blackwell.
2. *Introductory Statistics for the Health Sciences*, Lise DeShea, Larry E. Toothaker, (last edition), CRC Oress.

شیوه ارزشیابی دانشجو:

- آزمون در طول نیمسال تحصیلی ۲۵٪
- آزمون کتبی پایان نیمسال ۵۰٪
- انجام تکالیف ۱۵٪
- حضور و شرکت فعال در کلاس ۱۰٪

فصل چهارم
استانداردهای برنامه آموزشی
رشته سلامت و رفاه اجتماعی
در مقطع کارشناسی ارشد ناپیوسته

استانداردهای برنامه آموزشی

موارد زیر، حداقل موضوعاتی هستند که بایستی در فرایند ارزیابی برنامه های آموزشی توسط ارزیابان مورد بررسی قرار گیرند:

* ضروری است، دوره، فضاها و امکانات آموزشی عمومی مورد نیاز از قبیل: کلاس درس اختصاصی، سالن کنفرانس، قفسه اختصاصی کتاب در گروه، کتابخانه عمومی، مرکز کامپیوتر مجهز به اینترنت با سرعت کافی و نرم افزارهای اختصاصی، وب سایت اختصاصی گروه و سیستم بایگانی آموزشی را در اختیار داشته باشد.

* ضروری است، گروه آموزشی، فضاهای اختصاصی مورد نیاز، شامل: آزمایشگاه های اختصاصی، عرصه های بیمارستانی و اجتماعی را براساس مفاد مندرج در برنامه آموزشی در اختیار فراگیران قرار دهد.

* ضروری است، دپارتمان آموزشی، فضاهای رفاهی و فرهنگی مورد نیاز، شامل: اتاق استادان، اتاق دانشجویان، سلف سرویس، نمازخانه، خوابگاه و امکانات فرهنگی ورزشی را در اختیار برنامه قرار دهد.

* ضروری است که عرصه های آموزشی خارج دپارتمان دوره های چرخشی، مورد تایید قطعی گروه ارزیابان باشند.

* ضروری است، جمعیت ها و مواد اختصاصی مورد نیاز برای آموزش شامل: بیمار، تخت فعال بیمارستانی، نمونه های آزمایشگاهی، نمونه های غذایی، دارویی یا آرایشی برحسب نیاز برنامه آموزشی به تعداد کافی و تنوع قابل قبول از نظر ارزیابان در دسترس فراگیران قرار داشته باشد.

* ضروری است، تجهیزات سرمایه ای و مصرفی مورد نیاز مندرج در برنامه در اختیار مجریان برنامه قرار گرفته باشد و کیفیت آن ها نیز، مورد تایید گروه ارزیابان باشد.

* ضروری است، امکانات لازم برای تمرینات آموزشی و انجام پژوهش های مرتبط، متناسب با رشته مورد ارزیابی در دسترس هیئت علمی و فراگیران قرار داشته باشد و این امر، مورد تایید ارزیابان قرار گیرد.

* ضروری است، دپارتمان آموزشی مورد ارزیابی، هیئت علمی مورد نیاز را بر اساس موارد مندرج در برنامه آموزشی و مصوبات شورای گسترش در اختیار داشته باشد و مستندات آن در اختیار گروه ارزیابان قرار گیرد.

* ضروری است، دپارتمان آموزشی برای تربیت فراگیران دوره، کارکنان دوره دیده مورد نیاز را طبق آنچه در برنامه آموزشی آمده است، در اختیار داشته باشد.

* ضرورت دارد که برنامه آموزشی (Curriculum) در دسترس تمام مخاطبین قرار گرفته باشد.

* ضروری است، آیین نامه ها، دستورالعمل ها، گایدلاین ها، قوانین و مقررات آموزشی در دسترس همه مخاطبین قرار داشته باشد و فراگیران در ابتدای دوره، در مورد آنها توجیه شده باشند و مستندات آن در اختیار ارزیابان قرار گیرد.

* ضروری است که منابع درسی اعم از کتب و مجلات مورد نیاز فراگیران و اعضای هیات علمی، در قفسه کتاب گروه آموزشی در دسترس باشند.

* ضروری است که فراگیران در طول هفته، طبق تعداد روزهای مندرج در قوانین جاری در محل کار خود حضور فعال داشته، وظایف خود را تحت نظر استادان یا فراگیران ارشد انجام دهند و برنامه هفتگی یا ماهانه گروه در دسترس باشد.

* ضروری است، محتوای برنامه کلاس های نظری، حداقل در ۸۰٪ موضوعات یا جدول دروس مندرج در برنامه آموزشی انطباق داشته باشد.

- * ضروری است، فراگیران، طبق برنامه تنظیمی گروه، در کلیه برنامه های آموزشی و پژوهشی گروه، مانند کنفرانس های درون گروهی، سمینار ها، کارهای عملی، کارهای پژوهشی و آموزش رده های پایین تر حضور فعال داشته باشند و مستندات آن در اختیار ارزیابان قرار داده شود.
- * ضروری است، فرایند مهارت آموزی در دوره، مورد رضایت نسبی فراگیران و تایید ارزیابان قرار گیرد.
- * ضروری است، مقررات پوشش (Dress code) در شروع دوره به فراگیران اطلاع رسانی شود و برای پایش آن، مکانیسم های اجرایی مناسب و مورد تایید ارزیابان در دیپارتمان وجود داشته باشد.
- * ضروری است، فراگیران از کدهای اخلاقی مندرج در کوریکولوم آگاه باشند و به آن عمل نمایند و عمل آنها مورد تایید ارزیابان قرار گیرد.
- * ضروری است، در گروه آموزشی برای کلیه فراگیران کارپوشه آموزشی (Portfolio) تشکیل شود و نتایج ارزیابی ها، گواهی های فعالیت های آموزشی، داخل و خارج از گروه آموزشی، تشویقات، تذکرات و مستندات ضروری دیگر در آن نگهداری شود.
- * ضروری است، فراگیران کارنمای (Log book) قابل قبولی، منطبق با توانمندی های عمومی و اختصاصی مندرج در برنامه مورد ارزیابی در اختیار داشته باشند.
- * ضروری است، فراگیران بر حسب نیمسال تحصیلی، مهارت های مداخله ای اختصاصی لازم را براساس موارد مندرج در برنامه انجام داده باشند و در کارتمای خود ثبت نموده و به امضای استادان ناظر رسانده باشند.
- * ضروری است، کارنما به طور مستمر توسط فراگیران تکمیل و توسط استادان مربوطه پایش و نظارت شود و باز خورد مکتوب لازم به آنها ارائه گردد.
- * ضروری است، فراگیران در طول دوره خود، در برنامه های پژوهشی گروه علمی مشارکت داشته باشند و مستندات آن در دسترس باشد.
- * ضروری است، فراگیران بر حسب سال تحصیلی، واحدهای خارج از گروه آموزشی را (در صورت وجود) گذرانده و از مسئول عرصه مربوطه گواهی دریافت نموده باشند و مستندات آن به رویت گروه ارزیاب رسانده شود.
- * ضروری است، بین گروه آموزشی اصلی و دیگر گروه های آموزشی همکاری های علمی بین رشته ای از قبل پایش بیستی شده و برنامه ریزی شده وجود داشته باشد و مستنداتی که مبین این همکاری ها باشند، در دسترس باشد.
- * ضروری است، در آموزش های حداقل از ۷۰٪ روش ها و فنون آموزشی مندرج در برنامه، استفاده شود.
- * ضروری است، فراگیران در طول دوره خود به روش های مندرج در برنامه، مورد ارزیابی قرار گیرند و مستندات آن به گروه ارزیاب ارائه شود.
- * ضروری است، دانشگاه یا مراکز آموزشی مورد ارزیابی، واجد ملاک های مندرج در برنامه آموزشی باشند.

فصل پنجم
ارزشیابی برنامه آموزشی
رشته سلامت و رفاه اجتماعی
در مقطع کارشناسی ارشد ناپیوسته

ارزشیابی برنامه (Program Evaluation)

نحوه ارزشیابی تکوینی برنامه:

دریافت نظرات و پیشنهادات اساتید و ثبت آنها در سابقه دروس
دریافت نظرات و بازخوردهای دانشجویان و دانش‌آموختگان پیرامون سرفصل دروس و محتوای آموزشی دوره تحصیلی
طرح نظرات و پیشنهادات و بازخوردهای اساتید و دانشجویان در جلسات گروه
بازنگری جزئی در سرفصل دروس، منابع و محتوای آموزشی دروس

شرایط ارزشیابی نهایی برنامه:

این برنامه در شرایط زیر ارزشیابی خواهد شد:

- گذشت ۵ سال از اجرای برنامه
- تغییرات عمده فناوری که نیاز به بازنگری برنامه را مسجل کند
- تصمیم
- سیاستگذاران اصلی مرتبط با برنامه

شاخص‌های ارزشیابی برنامه:

شاخص:

معیار:	
۸۰ درصد	۱ میزان رضایت دانش‌آموختگان از برنامه:
۸۰ درصد	۲ میزان رضایت اعضای هیات علمی از برنامه:
۷۰ درصد	۳ میزان برآورد نیازها و رفع مشکلات سلامت توسط دانش‌آموختگان رشته:
طبق نظر ارزیابان	۴ کمیت و کیفیت تولیدات فکری و پژوهشی توسط دانش‌آموختگان رشته:

شیوه ارزشیابی برنامه:

- نظرسنجی از هیات علمی درگیر برنامه، دستیاران و دانش‌آموختگان یا پرسشنامه‌های از قبل بازنگری شدن
- استفاده از پرسشنامه‌های موجود در واحد ارزشیابی و اعتباربخشی دبیرخانه

متولی ارزشیابی برنامه:

متولی ارزشیابی برنامه، شورای گسترش دانشگاه‌های علوم پزشکی با همکاری گروه تدوین یا بازنگری برنامه و سایر دبیرخانه‌های آموزشی و سایر اعضای هیات علمی می‌باشند.

نحوه بازنگری برنامه:

مراحل بازنگری این برنامه به ترتیب زیر است:

- گردآوری اطلاعات حاصل از نظرسنجی، تحقیقات تطبیقی و عرصه‌ای، پیشنهادات و نظرات صاحب‌نظران
- درخواست از دبیرخانه جهت تشکیل کمیته بازنگری برنامه
- طرح اطلاعات گردآوری شده در کمیته بازنگری برنامه
- بازنگری در قسمت‌های مورد نیاز برنامه و ارائه پیش‌نویس برنامه آموزشی بازنگری شده به دبیرخانه شورای عالی برنامه‌ریزی علوم پزشکی

نتایج نیازسنجی های انجام شده:

- الف- اولین گام مربوط به بازبینی داخلی گروه آموزشی مدیریت رفاه اجتماعی بود. خروجی این جلسات (هفت جلسه)، کوریکولوم آموزشی اصلاح شده داخلی بود.
- ب- در گام دوم، بررسی کوریکولوم رشته‌های مشابه سلامت و رفاه اجتماعی در دانشگاه‌های معتبر جهان در دستور کار قرار گرفت.
- ج- گام سوم، کسب نظرات دانش‌آموختگان و دانشجویان سال آخر دوره کارشناسی ارشد سلامت و رفاه اجتماعی بود.
- د- در گام چهارم، نظرسنجی از متخصصین، صاحب‌نظران و مدیران اجرایی حوزه سلامت و رفاه اجتماعی کشور انجام گرفت که به صورت انجام مصاحبه به منظور بازبینی دروس و سرفصل‌های آموزشی بود.
- ه- گام نهایی این پژوهش نیز تشکیل پنل متخصصین، به منظور بررسی نتایج به دست آمده در گام‌های دوم تا چهارم پژوهش بود. که در این پنل ضرورت، اهمیت و اولویت برآیند نتایج پژوهش به شور گذاشته شده و مهمترین مفاد آن به تصویب رسید.

ضمائم

منشور حقوق بیمار در ایران

- ۱- دریافت مطلوب خدمات سلامت حق بیمار است.
- ارائه خدمات سلامت باید:
 - ۱-۱) شایسته شان و منزلت انسان و یا احترام به ارزش‌ها، اعتقادات فرهنگی و مذهبی باشد؛
 - ۲-۱) بر پایه‌ی صداقت، انصاف، ادب و همراه با مهربانی باشد؛
 - ۳-۱) فارغ از هرگونه تبعیض از جمله قومی، فرهنگی، مذهبی، نوع بیماری و جنسیتی باشد؛
 - ۴-۱) بر اساس دانش روز باشد؛
 - ۵-۱) مبتنی بر برتری منافع بیمار باشد؛
 - ۶-۱) در مورد توزیع منابع سلامت مبتنی بر عدالت و اولویت‌های درمانی بیماران باشد؛
 - ۷-۱) مبتنی بر هماهنگی ارکان مراقبت اعم از پیشگیری، تشخیص، درمان و توانبخشی باشد؛
 - ۸-۱) به همراه تامین کلیه امکانات رفاهی پایه و ضروری و به دور از تحمیل درد و رنج و محدودیت‌های غیرضروری باشد؛
 - ۹-۱) توجه ویژه‌ای به حقوق گروه‌های آسیب‌پذیر جامعه از جمله کودکان، زنان باردار، سالمندان، بیماران روانی، زندانیان، معلولان ذهنی و جسمی و افراد بدون سرپرست داشته باشد؛
 - ۱۰-۱) در سریع‌ترین زمان ممکن و با احترام به وقت بیمار باشد؛
 - ۱۱-۱) با در نظر گرفتن متغیرهایی چون زبان، سن و جنس گیرندگان خدمت باشد؛
 - ۱۲-۱) در مراقبت‌های ضروری و فوری (اورژانس)، خدمات بدون توجه به تأمین هزینه‌ی آن صورت گیرد. در موارد غیرفوری (الکتیو) بر اساس ضوابط تعریف شده باشد؛
 - ۱۳-۱) در مراقبت‌های ضروری و فوری (اورژانس)، در صورتی که ارائه خدمات مناسب ممکن نباشد، لازم است پس از ارائه‌ی خدمات ضروری و توضیحات لازم، زمینه انتقال بیمار به واحد مجهز فراهم گردد؛
 - ۱۴-۱) در مراحل پایانی حیات که وضعیت بیماری غیر قابل برگشت و مرگ بیمار قریب الوقوع می باشد هدف حفظ آسایش وی می باشد. منظور از آسایش، کاهش درد و رنج بیمار، توجه به نیازهای روانی، اجتماعی، معنوی و عاطفی وی و خانواده‌اش در زمان احتضار می باشد. بیمار در حال احتضار حق دارد در آخرین لحظات زندگی خویش با فردی که می‌خواهد همراه گردد.
- ۲- اطلاعات باید به نحو مطلوب و به میزان کافی در اختیار بیمار قرار گیرد.
 - ۱-۲) محتوای اطلاعات باید شامل موارد ذیل باشد:
 - ۱-۲-۱) مفاد منشور حقوق بیمار در زمان پذیرش؛
 - ۲-۲-۱) ضوابط و هزینه‌های قابل پیش بینی بیمارستان اعم از خدمات درمانی و غیر درمانی و ضوابط بیمه و معرفی سیستم‌های حمایتی در زمان پذیرش؛
 - ۲-۳-۱) نام، مسؤلیت و رتبه‌ی حرفه‌ای اعضای گروه پزشکی مسئول ارائه مراقبت از جمله پزشک، پرستار و دانشجو و ارتباط حرفه‌ای آن‌ها با یکدیگر؛

۱-۴-۲) روش‌های تشخیصی و درمانی و نقاط ضعف و قوت هر روش و عوارض احتمالی آن، تشخیص بیماری، پیش‌آگهی و عوارض آن و نیز کلیه‌ی اطلاعات تأثیرگذار در روند تصمیم‌گیری بیمار؛

۱-۵-۲) نحوه‌ی دسترسی به پزشک معالج و اعضای اصلی گروه پزشکی در طول درمان؛
۱-۶-۲) کلیه‌ی اقداماتی که ماهیت پژوهشی دارند.

۱-۷-۲) ارائه آموزش‌های ضروری برای استمرار درمان؛

۲-۲) نحوه‌ی ارائه اطلاعات باید به صورت ذیل باشد؛

۱-۲-۲) اطلاعات باید در زمان مناسب و متناسب با شرایط بیمار از جمله اضطراب و درد و ویژگی‌های فردی وی از جمله زبان، تحصیلات و توان درک در اختیار وی قرار گیرد، مگر این‌که:

- تأخیر در شروع درمان به واسطه‌ی ارائه‌ی اطلاعات فوق سبب آسیب به بیمار گردد؛ (در این صورت انتقال اطلاعات پس از اقدام ضروری، در اولین زمان مناسب باید انجام شود).

- بیمار علی‌رغم اطلاع از حق دریافت اطلاعات، از این امر امتناع نماید که در این صورت باید خواست بیمار محترم شمرده شود، مگر این‌که عدم اطلاع بیمار، وی یا سایرین را در معرض خطر جدی قرار دهد؛

۲-۲-۲) بیمار می‌تواند به کلیه‌ی اطلاعات ثبت‌شده در پرونده‌ی بالینی خود دسترسی داشته باشد و تصویر آن را دریافت نموده و تصحیح اشتباهات مندرج در آن را درخواست نماید.

۳- حق انتخاب و تصمیم‌گیری آزادانه بیمار در دریافت خدمات سلامت باید محترم شمرده شود،

۱-۳) محدوده انتخاب و تصمیم‌گیری درباره موارد ذیل می‌باشد:

۱-۱-۳) انتخاب پزشک معالج و مرکز ارائه‌کننده‌ی خدمات سلامت در چارچوب ضوابط؛

۱-۲-۳) انتخاب و نظر خواهی از پزشک دوم به عنوان مشاور؛

۱-۳-۳) شرکت یا عدم شرکت در هر گونه پژوهش، با اطمینان از اینکه تصمیم‌گیری وی تأثیری در تداوم نحوه دریافت خدمات سلامت نخواهد داشت؛

۱-۴-۳) قبول یا رد درمان‌های پیشنهادی پس از آگاهی از عوارض احتمالی ناشی از پذیرش یا رد آن مگر در موارد خودکشی یا مواردی که امتناع از درمان شخص دیگری را در معرض خطر جدی قرار می‌دهد؛

۱-۵-۳) اعلام نظر قبلی بیمار در مورد اقدامات درمانی آتی در زمانی که بیمار واجد ظرفیت تصمیم‌گیری می‌باشد ثبت و به‌عنوان راهنمای اقدامات پزشکی در زمان فقدان ظرفیت تصمیم‌گیری وی با رعایت موازین قانونی مد نظر ارائه‌کنندگان خدمات سلامت و تصمیم‌گیرنده جایگزین بیمار قرار گیرد.

۲-۲) شرایط انتخاب و تصمیم‌گیری شامل موارد ذیل می‌باشد:

۲-۱) انتخاب و تصمیم‌گیری بیمار باید آزادانه و آگاهانه، مبتنی بر دریافت اطلاعات کافی و جامع (مذکور در بند دوم) باشد؛

۲-۲) پس از ارائه اطلاعات، زمان لازم و کافی به بیمار جهت تصمیم‌گیری و انتخاب داده شود.

۴- ارائه خدمات سلامت باید مبتنی بر احترام به حریم خصوصی بیمار (حق خلوت) و رعایت اصل رازداری باشد.

۴-۱) رعایت اصل رازداری راجع به کلیه‌ی اطلاعات مربوط به بیمار الزامی است مگر در مواردی که قانون آن را استثنا کرده باشد؛

۴-۲) در کلیه‌ی مراحل مراقبت اعم از تشخیصی و درمانی باید به حریم خصوصی بیمار احترام گذاشته شود. ضروری است بدین منظور کلیه‌ی امکانات لازم جهت تضمین حریم خصوصی بیمار فراهم گردد؛

۳-۴) فقط بیمار و گروه درمانی و افراد مجاز از طرف بیمار و افرادی که به حکم قانون مجاز تلقی می‌شوند میتوانند به اطلاعات دسترسی داشته باشند؛

۴-۴) بیمار حق دارد در مراحل تشخیصی از جمله معاینات، فرد معتمد خود را همراه داشته باشد. همراهی یکی از والدین کودک در تمام مراحل درمان حق کودک می‌باشد مگر اینکه این امر برخلاف ضرورت‌های پزشکی باشد.

۵- دسترسی به نظام کارآمد رسیدگی به شکایات حق بیمار است.

۵-۱) هر بیمار حق دارد در صورت ادعای نقض حقوق خود که موضوع این منشور است، بدون اختلال در کیفیت دریافت خدمات سلامت به مقامات ذی صلاح شکایت نماید؛

۵-۲) بیماران حق دارند از نحوه رسیدگی و نتایج شکایت خود آگاه شوند؛

۵-۳) خسارت ناشی از خطای ارائه‌کنندگان خدمات سلامت باید پس از رسیدگی و اثبات مطابق مقررات در کوتاه‌ترین زمان ممکن جبران شود.

در اجرای مفاد این منشور در صورتی که بیمار به هر دلیلی فاقد ظرفیت تصمیم‌گیری باشد، اعمال کلیه‌ی حقوق بیمار = مذکور در این منشور - بر عهده‌ی تصمیم‌گیرنده‌ی قانونی جایگزین خواهد بود. البته چنانچه تصمیم‌گیرنده‌ی جایگزین برخلاف نظر پزشک، مانع درمان بیمار شود، پزشک می‌تواند از طریق مراجع ذیربط درخواست تجدید نظر در تصمیم‌گیری را بنماید.

چنانچه بیماری که فاقد ظرفیت کافی برای تصمیم‌گیری است، اما میتواند در بخشی از روند درمان معقولانه تصمیم بگیرد، باید تصمیم او محترم شمرده شود.

آیین نامه اجرایی پوشش (Dress Code) و اخلاق حرفه ای دانشجویان در محیط های آزمایشگاهی-بالینی

نحوه پوشش و رفتار تمامی خدمتگزاران در مشاغل گروه علوم پزشکی باید به گونه ای باشد که ضمن حفظ شئون حرفه ای، زمینه را برای ارتباط مناسب و موثر حرفه ای با بیماران، همراهان بیماران، همکاران و اطرافیان در محیط های آموزشی فراهم سازد.

لذا رعایت مقررات زیر برای کلیه عزیزانی که در محیط های آموزشی بالینی و آزمایشگاهی در حال تحصیل یا ارائه خدمت هستند، اخلاقاً الزامی است.

فصل اول: لباس و نحوه پوشش

لباس دانشجویان جهت ورود به محیط های آموزشی به ویژه محیط های بالینی و آزمایشگاهی باید متحد الشكل بوده و شامل مجموعه ویژگیهای زیر باشد:

- روپوش سفید بلند در حد زانو و غیر چسبان با آستین بلند
- روپوش باید دارای آرم دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی مربوطه باشد.
- تمامی دکمه های روپوش باید در تمام مدت حضور در محیط های آموزشی بطور کامل بسته باشد.
- استفاده از کارت شناسایی معتبر عکس دار حاوی (حرف اول نام، نام خانوادگی، عنوان، نام دانشکده و نام رشته) بر روی پوشش، در ناحیه سینه سمت چپ در تمام مدت حضور در محیط های آموزشی الزامی می باشد.
- دانشجویان خانم باید تمامی سر، گردن، نواحی زیر گردن و موها را با پوشش مناسب بپوشانند.
- شلوار باید بلند متعارف و ساده و غیر چسبان باشد استفاده از شلوارهای جین پاره و نظایر آن در شان حرف پزشکی نیست.
- پوشیدن جوراب ساده که تمامی پا و ساق پا را بپوشاند ضروری است.
- پوشیدن جوراب های توری و یا دارای تزیینات ممنوع است.
- کفش باید راحت و مناسب بوده، هنگام راه رفتن صدا نداشته باشد.
- روپوش، لباس و کفش باید راحت، تمیز، مرتب و در حد متعارف باشد و نباید دارای رنگهای تند و زننده نا متعارف باشد.
- استفاده از نشانه های نامربوط به حرفه پزشکی و آویختن آن به روپوش، شلوار و کفش ممنوع می باشد.
- استفاده و در معرض دید قرار دادن هر گونه انگشتر، دستبند، گردن بند و گوشواره (به جز حلقه ازدواج) در محیط های آموزشی ممنوع می باشد.
- استفاده از دمپایی و صندل در محیط های آموزشی بجز اتاق عمل و اتاق زایمان ممنوع می باشد.

آیین نامه اجرایی پوشش (Dress Code) و اخلاق حرفه ای دانشجویان در محیط های آزمایشگاهی-بالینی

فصل دوم: بهداشت فردی و موازین آرایش در محیط های آموزشی کشور

- ۱- وابستگان به حرف پزشکی الگوهای نظافت و بهداشت فردی هستند، لذا، بدون تردید تمیزی ظاهر و بهداشت در محیط های آموزشی علوم پزشکی از ضروریات است.
- ۲- ناخن ها باید کوتاه و تمیز باشد آرایش ناخن ها با لاک و برچسب های ناخن در هر شکلی ممنوع است استفاده از ناخن های مصنوعی و ناخن بلند موجب افزایش شانس انتقال عفونت و احتمال آسیب به دیگران و تجهیزات پزشکی می باشد.
- ۳- آرایش سر و صورت به صورت غیر متعارف و دور از شئون حرفه پزشکی ممنوع می باشد.
- ۴- نمایان نمودن هرگونه آرایش بصورت تاتو و یا استفاده از حلقه یا نگین در بینی یا هر قسمت از دستها و صورت ممنوع است.
- ۵- استفاده از ادوکلن و عطرها با بوی تند و حساسیت زا در محیط های آموزشی ممنوع است.

فصل سوم: موازین رفتار دانشجویان در محیط های آموزش پزشکی

- ۱- رعایت اصول اخلاق حرفه ای، تواضع و فروتنی در برخورد با بیماران، همراهان بیماران، استادان، دانشجویان و کارکنان الزامی است.
- ۲- صحبت کردن در محیط های آموزشی باید به آرامی و با ادب همراه باشد. و هرگونه ایجاد سرو و صدای بلند و یا بر زبان راندن کلمات که در شان حرفه پزشکی نیست، ممنوع است.
- ۳- استعمال دخانیات در کلیه زمان های حضور فرد در محیط های آموزشی، ممنوع می باشد.
- ۴- جویدن آدامس و نظایر آن در آزمایشگاهها، سالن کنفرانس، راند بیماران و در حضور اساتید، کارکنان و بیماران ممنوع می باشد.
- ۵- در زمان حضور در کلاس ها، آزمایشگاهها و راند بیماران، تلفن همراه باید خاموش بوده و در سایر زمان ها، استفاده از آن به حد ضرورت کاهش یابد.
- ۶- هرگونه بحث و شوخی در مکانهای عمومی مرتبط نظیر آسانسور، کافی شاپ و رستوران ممنوع می باشد.

فصل چهارم: نظارت بر اجرا و پیگیری موارد تخلف آئین نامه

- ۱- نظارت بر رعایت اصول این آئین نامه در بیمارستان های آموزشی و سایر محیط های آموزشی علوم پزشکی بالینی بر عهده معاون آموزشی بیمارستان، مدیر گروه، رئیس بخش و کارشناسان آموزشی و دانشجویی واحد مربوطه می باشد.
- ۲- افرادی که اخلاق حرفه ای و اصول این آئین نامه را رعایت ننمایند ابتدا تذکر داده می شود و در صورت اصرار بر انجام تخلف به شورای انضباطی دانشجویان ارجاع داده می شوند.